

Datum raadsvergadering 27-06-2012
Raadscommissie Werk&Inkomen
Datum raadscommissie 12-06-2012
Publiciteit
Bijlagen 4

Registratienr. RO 12.3078449
Datum B&W besluit 22-05-2012
Portefeuillehouder Schroor
Steller Mischa de Gier
Telefoon 06-50260205
E-mail Misgie1r@groningen.nl

Onderwerp

Verruiming zondagopenstelling winkels

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. vast te stellen dat er sprake is van substantieel en autonoom toerisme in de gemeente Groningen;
- II. de "Argumentatie toepassing Toerismebepaling" vast te stellen;
- III. de verordening tot wijziging van de "Verordening Winkeltijden Groningen 2009" vast te stellen en in werking te laten treden op de dag na die van bekendmaking;
- IV. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronisch gemeentebblad.

Publiekssamenvatting

Met ingang van het najaar 2012 krijgen winkels de mogelijkheid om op vier aanvullende zondagen open te gaan bovenop de huidige toegestane 12. Dat stelt het college voor aan de raad. Het voorstel voor in totaal 16 koopzondagen is gebaseerd op een uitvoerige belangenafweging.

Door winkels toe te staan vaker op zondag open te gaan, verwacht het college het toerisme een duidelijke impuls te kunnen geven en daarmee meer banen te creëren. Een groot deel van het toeristische bezoek dat voor een weekendje naar Groningen komt, wil graag een combinatie van cultuur met winkelen en horecabezoek; ook op zondag. Een herkenbaar ritme is hierbij essentieel. We verwachten zo meer bezoekers aan te trekken. De 12 reguliere en 4 aanvullende koopzondagen zullen in overleg met de winkeliersverenigingen tevoren worden vastgesteld. Alle bedrijven in de gemeente mogen hieraan meedoen; zij zijn hier niet toe verplicht. Volgens de Arbeidstijdenwet mag personeel weigeren op zondag te werken.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. vast te stellen dat er sprake is van substantieel en autonoom toerisme in de gemeente Groningen;
- II. de "Argumentatie toepassing Toerismebepaling" vast te stellen;
- III. de verordening tot wijziging van de "Verordening Winkeltijden Groningen 2009" vast te stellen en in werking te laten treden op de dag na die van bekendmaking;
- IV. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronisch gemeentebled.

Inleiding

Toerisme als motor voor de Groningse economie.

Het toerisme vormt een belangrijke sector voor onze stad. De sector genereert geldstromen die voor 85 procent afkomstig zijn van buiten onze provincie. De binnenstad trekt circa 25 miljoen bezoekers per jaar. Het aantal toeristische overnachtingen is de afgelopen jaren toegenomen tot 374 duizend per jaar. Ook het zakelijk toerisme (congressen) zit al jaren in de lift. Voor de komende periode hebben we de ambitie nóg meer bezoekers aan te trekken die langer verblijven en meer geld uitgeven. Dat moet weer leiden tot extra banen.

Op de recent opgestelde landelijke "Cultuurkaart" komt Groningen achter Amsterdam op de tweede plaats van culturele topsteden. Het ruime en gevarieerde cultuuraanbod blijkt voor velen een belangrijk motief om Groningen te bezoeken. We zien echter dat een groot deel van het toeristische bezoek dat voor een weekendje Groningen komt, naast cultuur ook nog iets anders te doen wil hebben. Het merendeel komt dan uit op een combinatie van cultuur met winkelen en horecabezoek; ook op zondag. Daarom denken we dat we het toerisme verder kunnen versterken door winkels de mogelijkheid te geven om vaker, in een bekend ritme, open te gaan op zondagen. Wij menen dat een toeristische stad baat heeft bij een gezond functionerende detailhandel die de toeristische bezoeker zo goed mogelijk kan bedienen.

Huidige situatie.

Op dit moment mogen winkels binnen de Winkeltijdenverordening Groningen op maximaal 12 zondagen open zijn. Daarbij is zondagopenstelling altijd een vrije keus. Tot en met 2011 bestond er een constructie waarin 8 koopzondagen door het college werden vastgesteld voor twee verschillende gebieden ("binnenstad" en "meubelboulevard"). Immers, de wensen van binnenstadsondernemers en ondernemers op bijvoorbeeld de meubelboulevard Hoendiep sluiten niet goed bij elkaar aan.¹ Daarnaast bestond er de mogelijkheid tot het individueel aanvragen van 4 facultatieve koopzondagen. In de praktijk gebeurde het aanvragen hiervan grotendeels collectief

¹ Meubelboulevards worden over het algemeen goed bezocht op feestdagen zoals 2^e pinksterdag en 2^e paasdag. Voor de binnenstad is dit in mindere mate het geval.

door de winkeliersverenigingen. Deze situatie zorgde voor veel onduidelijkheid, zowel bij de winkelier als

bij de consument. Voor de winkelier was vaak niet duidelijk wanneer de facultatieve dagen waren en de consument, (toerist of bewoner) kon er niet altijd vanuit gaan dat de 1ste zondag van de maand een koopzondag was. Immers, met 12 zondagen per jaar is het onmogelijk én elke eerste zondag van de maand open te zijn én ruimte te bieden aan extra koopzondagen rondom kerst en andere speciale dagen.

Vanuit Marketing Groningen kregen we regelmatig geluiden dat een dergelijke constructie niet goed was voor het toeristisch imago: zowel het beperkt aantal koopzondagen als de onduidelijkheid over wannéer die koopzondagen zijn, maakt het toeristisch weekendje Groningen een stuk minder aantrekkelijk.

Dit jaar experimenteren we met het vaststellen van 12 zondagen. Hiermee komen we tegemoet aan herkenbaarheid: de data zijn immers een jaar van tevoren bekend. Echter, dit maakt nog steeds niet mogelijk dat het ritme van "elke 1ste zondag van de maand" behaald kan worden én er extra mogelijkheden rondom bepaalde feestdagen bestaan. Daarvoor is het aantal van 12 ontoereikend.

Nieuwe afweging zondagopenstelling.

Naast het toeristisch motief en de problemen die de huidige situatie oproept zijn er verschillende ontwikkelingen die vragen om een nieuwe afweging van uw raad ten aanzien van zondagopenstelling.

Het afgelopen jaar hebben verschillende bedrijven (zowel zelfstandigen als filiaalbedrijven) bij ons, maar ook in de pers, aangegeven dat zij graag op meer zondagen open willen dan alleen op de huidige 12 koopzondagen. Ook hebben wij het verzoek ontvangen van de Groningen City Club (GCC) voor een beperkte uitbreiding van de zondagopenstelling met 4 extra dagen, waardoor het totaal op 16 koopzondagen komt. Ook na de Algemene Ledenvergadering van november 2011, waar de uitkomsten van het winkeltijdenonderzoek van het Dagblad van het Noorden werd gepresenteerd, heeft de GCC nadrukkelijk besloten vast te houden aan dit verzoek.

Er is ook een maatschappelijke ontwikkeling die vraagt om een nieuwe afweging. De wens van sommige winkeliers ten aanzien van verruimde openingstijden komt voort uit de behoeften van de moderne consument. Daarbij gaat het de consument niet zozeer om om méér uren, maar om andere uren. Het gaat erom open te zijn op tijden die de klant het beste uitkomt. Dat kan in veel gevallen een zondag zijn in plaats van een maandag. Precies om die reden hebben webwinkels de meeste bezoekers juist op de momenten dat fysieke winkels gesloten zijn. De 24-uurs economie wordt niet zo extreem als in Amerika, maar consumenten willen wel steeds meer zelf bepalen wanneer zij kopen. De zondag speelt daarbij een belangrijke rol.

Beoogd resultaat

Door het aantal koopzondagen beperkt uit te breiden met 4 extra koopzondagen naast twaalf reguliere zondagen wordt het voor toeristen aantrekkelijker een weekendje Groningen te plannen. De herkenbaarheid van de zondagopeningen neemt toe vanwege een bekend ritme. Daarmee zullen toerisme, cultuur, detailhandel en horeca verder versterken. Het resultaat is meer bezoekers en consumenten die meer geld uitgeven. Dat moet leiden tot extra banen.

Kader

Ruimere zondagopenstelling draagt bij aan het thema "Aantrekkelijke stad" uit het collegeprogramma. Voor toeristen, maar ook voor inwoners van de stad. Ook is toerisme al jarenlang onderdeel van het economisch programma. Ruimere zondagopenstelling kan bijdragen aan de hoofddoelstelling van G-kracht: het realiseren van 135.000 arbeidsplaatsen eind 2014.

Wettelijk kader koopzondagen.

In Groningen maken we al optimaal gebruik van de reguliere wettelijke mogelijkheden voor zondagopenstelling. Op basis van de Winkeltijdenwet en de vertaling daarvan in de gemeentelijke "Verordening Winkeltijden Groningen 2009" verlenen we vrijstelling voor 12 zon-/feestdagen per

jaar en passen we de avondwinkelbepaling toe. Uitbreiding van het aantal mogelijke koopzondagen vereist aanpassing van de verordening. Dat is alleen mogelijk op grond van de zogeheten "toerismebepaling" in de Winkeltijdenwet. Gemeenten die een toeristische aantrekkingskracht hebben, kunnen bepalen dat winkels op meer zondagen (dan op de toegestane 12) geopend mogen zijn. Regelgeving hierover is de laatste jaren flink aangescherpt, waarbij de lijn is dat niet-toeristische gemeenten de bepaling niet zomaar kunnen toepassen om meer koopzondagen in te voeren.

Voorwaarden voor de toerismebepaling.

Er zijn twee eisen waar gemeenten aan moeten voldoen als zij gebruik willen maken van de toerismebepaling.

1. Gemeenten moeten vaststellen dat er in hun gemeente sprake is van toeristische aantrekkingskracht en dat die aantrekkingskracht substantieel en autonoom² is.
2. Gemeenten zijn daarnaast verplicht alle belangen die zijn afgewogen te omschrijven, waarbij wordt ingegaan op de gevolgen van de winkelopening³.

Uitbreiding koopzondagen: raadsbevoegdheid.

De bevoegdheid tot toepassing van de toerismebepaling berust bij de gemeenteraad. De raad heeft een grote mate van beoordelingsvrijheid of aan de eis van "autonoom toerisme met een substantiële omvang" is voldaan en beleidsvrijheid bij de belangenafweging. De gemeenteraad moet daarbij echter wel binnen de grenzen van de wet blijven. Belanghebbenden kunnen beroep aantekenen bij de rechter. Deze zal marginaal toetsen, dat wil zeggen: hij dient de afweging van de raad te respecteren, tenzij deze kennelijk onredelijk is.

Motiveringsplicht.

Een besluit van de raad tot het verlenen van vrijstelling van de verplichte winkelsluiting op zon- en feestdagen vanwege toerisme moet volgens de Winkeltijdenwet vergezeld gaan van een toelichting (artikel 3, zevende lid). De raad stelt deze toelichting vast. Bij dit raadsvoorstel treft u een concept-toelichting, met de titel "Argumentatie toepassing Toerismebepaling". Hiervoor is gebruik gemaakt van een model van de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Met het vaststellen van dit document besluit uw raad dat aan de gestelde toepassingsvoorwaarden is voldaan. Wat de inhoudelijke motivering betreft valt het volgende te zeggen:

- de motivering omtrent de toeristische aantrekkingskracht van Groningen is door de gemeente opgesteld;
- de belangenafweging is opgesteld op basis van een draagvlakonderzoek. Dit draagvlakonderzoek is uitgevoerd door adviesbureau Goudappel Coffeng. Wij hebben hen gevraagd de standpunten van belanghebbenden in beeld te brengen middels consultaties en enquêtes. U treft het onderzoeksrapport aan als bijlage bij dit raadsvoorstel.

² "Substantieel": De gemeente moet aantonen wat het belang is van de toeristische sector voor de gemeentelijke economische ontwikkeling, bijv. via de inkomsten van de toeristische sector, bezoekersaantallen van toeristische trekpleisters, aantal hotelovernachtingen. "Autonoom": Het moet gaan om toeristische trekpleisters die, los van de gelegenheid tot winkelen, zelf toeristen naar de gemeente trekken met een ander doel dan er recreatief te winkelen. De winkelopenstelling is immers geen doel op zichzelf, maar slechts een middel het autonome toerisme in de gemeente te ondersteunen.

³ Daarbij moeten minimaal de volgende belangen worden gemotiveerd: die van de lokale economische bedrijvigheid en de werkgelegenheid (waaronder de belangen van winkeliers met weinig of geen personeel en van winkelpersoneel), zondagsrust, milieu, leefbaarheid, veiligheid en openbare orde. Deze kunnen in beeld worden gebracht d.m.v. consultaties van belanghebbenden, economisch onderzoek en enquêtes.

Argumenten/afwegingen

Uit de "Argumentatie toepassing Toerismebepaling" concluderen wij dat er in voldoende mate substantieel en autonoom toerisme aanwezig is. Verder concluderen wij dat er een grote groep voorstanders is van meer koopzondagen: zelfstandige ondernemers en filiaalbedrijven, een grote

groep consumenten, de Groningen City Club, andere koepelorganisaties en Marketing Groningen. Maar het beeld is niet eenduidig: zeker onder de kleine winkeliers, die veelal nu ook al niet opengaan op koopzondagen, is er geen behoefte aan meer zondagen. Ook de werknemersverenigingen zijn veelal geen voorstander van aanvullende koopzondagen.

Uitgaand van het belang om het toerisme te versterken en rekening houdend met opvattingen van belanghebbenden en het betrekkelijk aanwezige maatschappelijke draagvlak, stellen we uw raad voor het huidige aantal van 12 zondagopenstellingen beperkt te verruimen met 4 dagen op vooraf vastgestelde zondagopeningen voor alle bedrijven in de gemeente.

Graag merken we het volgende op over dit voorstel.

- De wens tot 4 aanvullende koopzondagen komt voort vanuit de wens aan herkenbaarheid en ritme. Met 4 aanvullende dagen naast 12 reguliere koopzondagen kan er elke eerste zondag van de maand een koopzondag worden gepland; er is dan nog ruimte voor enkele koopzondagen op voor de hand liggende dagen zoals in de decembermaand. Volgens de GCC komt deze herkenbaarheid het bezoekersaantal op koopzondagen en daarmee het economisch functioneren van de koopzondagen ten goede. Marketing Groningen onderschrijft dat openstelling op elke eerste zondag van de maand herkenbaar en promotietechnisch handig is.
- Met de keuze voor openstelling op een beperkt aantal zondagen (in plaats van 52) komt uw raad enigszins tegemoet aan de belanghebbenden die de zondagsrust op grond van sociale of principiële bezwaren graag gerespecteerd zien. Ten aanzien van personeel geldt dat zij volgens de Arbeidstijdenwet altijd mogen weigeren op zondagen te werken (tenzij de aard van het werk werken op zondagen vereist, zoals bij brandweer, ziekenhuizen).
- U houdt door een beperkte uitbreiding met 4 aanvullende koopzondagen rekening met de kleine zelfstandige winkelier die veelal niet wenst om naar een volledige zondagopenstelling te gaan.
- Tot slot: er zijn talloze gemeenten waar winkeliers elke zondag open mogen zijn. Hiermee wordt het toerisme potentieel elke zondag door de detailhandel ondersteund. De praktijk leert dat lang niet alle winkeliers hieraan meedoen; deelname aan de koopzondagen is vrijwillig. Daarmee wordt voor de bezoeker ondoorzichtig welke winkel wel of niet geopend is. Die situatie vinden wij niet wenselijk.

Hiermee is het aantal van 4 aanvullende koopzondagen een zorgvuldig afgewogen compromis tussen toeristische versterking en aandacht voor de situatie van belanghebbenden.

Juridische kanttekeningen.

1. In dit raadsvoorstel gaan we uit van openstelling op 4 aanvullende koopzondagen naast 12 reguliere zondagen. In het algemeen kan worden gesteld dat hoe minder aanvullende koopzondagen wordt ingevoerd, hoe meer er van de grondslag van de toerismebepaling wordt afgeweken. Wij menen echter dat dit voorstel de voor Groningen meest realistische en haalbare versie is van het instellen van een toeristisch regime.
2. Wij kiezen ervoor om de mogelijkheid de verruiming met 4 zondagen te laten gelden voor de gehele gemeente. Zoals overal is ook in Groningen de ene locatie meer op toerisme gericht dan de andere. Ook buiten de binnenstad zien wij op bepaalde plekken voldoende toeristische aantrekkingskracht, zoals beschreven in de Argumentatie toepassing Toerismebepaling. Ons doel is om de economie in de gehele stad te ondersteunen.

Betaald parkeren op koopzondagen.

Ons college spreekt de intentie uit om binnen afzienbare tijd betaald parkeren op koopzondagen in te voeren. Koopzondagen en de uitbreiding daarvan betekent immers druk op parkeervoorzieningen. Dit brengt een afweging van de voor- en nadelen met zich mee, evenals een aanpassing van de parkeerverordening en bijbehorende nadere regels. Hiervoor zullen wij een separaat raadsvoorstel voorbereiden.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

In de maatschappij bestaat uiteraard een breed scala aan visies op zondagopenstellingen. Deze variëren van standpunten om toeristische en economische vitaliteit te stimuleren tot standpunten die de nadruk leggen op zondagsrust. Elk besluit met betrekking tot koopzondagen heeft zowel voor- als tegenstanders.

Met ons voorstel voor verruiming van het aantal koopzondagen met 4, menen wij het juiste compromis te hebben gevonden tussen behoefte aan verruiming en herkenbaarheid enerzijds en bezwaren van belanghebbenden anderzijds. Wij hebben dit compromis gebaseerd op een toeristische afweging, verzoeken uit de markt én het onderzoeksrapport van adviesbureau Goudappel Coffeng, dat tot stand is gekomen via enquêtes en consultatiegesprekken met tal van ondernemers (verenigingen), bewoners en brancheorganisaties.

Mocht uw raad besluiten tot toepassing van de toerismebepaling om 4 extra zondagopenstellingen per jaar mogelijk te maken, dan stellen wij voor deze zondagen zo snel mogelijk in te zetten. Hoe wij hier in de praktijk mee om willen gaan, leest u onder 'Realisering en evaluatie'.

Financiële consequenties

Ruimere zondagopenstelling betekent extra inzet en dus extra kosten voor reiniging⁴ en stadstoezicht⁵. Volgens een schatting bedragen de meerkosten voor deze posten in totaal ongeveer € 4.600,-- per extra zondagopenstelling (circa € 1.600,-- voor reiniging en € 3.000,-- voor stadstoezicht). Voor 4 aanvullende koopzondagen komt het totaal aan meerkosten dan jaarlijks uit op € 18.400,--.

Wij hebben besloten in onze begroting 2013 rekening te houden met deze meerkosten, respectievelijk binnen de programma's "Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte" en "Veiligheid". De kosten in 2012 dekken wij incidenteel en eenmalig uit het economisch programma G-Kracht 2012.

Zoals aangegeven volgt een afzonderlijk raadsvoorstel voor de invoering van betaald parkeren op koopzondagen, inclusief verwachte investeringskosten en raming van opbrengsten.

Realisering en evaluatie

Wijziging verordening.

Wanneer uw raad besluit tot het gebruik van de toerismebepaling om 4 aanvullende koopzondagen in Groningen mogelijk te maken, is aanpassen van de "Verordening Winkeltijden Groningen" vereist. Bij dit voorstel treft u de verordening tot het wijzigen van deze verordening.

Praktijk: hoe om te gaan met 12 reguliere en 4 aanvullende zondagen.

Mocht uw raad besluiten het aantal zondagopenstellingen via de toerismebepaling uit te breiden met 4, dan stellen wij voor alle 16 dagen met een jaarlijks raadsbesluit aan het begin van het betreffende jaar vast te stellen, na overleg met de winkeliersverenigingen. Marketing Groningen zal deze dagen vanaf het begin van het jaar bekend maken in hun publiciteitscampagne. Hierbij stellen wij

⁴ De kosten voor reiniging die gemoeid zijn met extra zondagopenstelling worden gemaakt door openstelling toilet Grote Markt, schoonmaak en verwerking extra afval.

⁵ De financiële consequenties voor stadstoezicht worden gemaakt vanwege parkeercontrole, milieuinspectie, stadswachten.

voor vast te houden aan een onderscheid in vast te stellen dagen tussen binnenstad en meubelboulevard. Kan een winkelier zich onverhoopt niet vinden in de keuze voor de vastgestelde koopzondagen, dan willen we deze de mogelijkheid bieden een ontheffing aan te vragen om af te wijken van één of meer zondagen, tegen een nader vast te stellen kostendeekkende leges. Hierbij geldt dan het principe van inruilen: zondagopenstelling op een andere dag betekent sluiting op een eerder vastgestelde koopzondag.

Voor het lopende jaar 2012 stellen wij incidenteel het volgende voor: in overleg met de ondernemersverenigingen stelt de raad in een afzonderlijk besluit de gewenste koopzondagen voor het restant van 2012 vast, waarbij het totaal aantal koopzondagen in 2012 het aantal van 16 niet zal overschrijden. Dit besluit zal dan het collegebesluit "Koopzondagen 2012" (kenmerk RO 11.2837204) vervangen. Vanaf het jaar 2013 vragen wij de raad de koopzondagen volgens de hiervoren beschreven methodiek vast te stellen.

De hiervoren beschreven opzet is besproken en in overeenstemming met de wensen van de Groningen City Club. Op basis van eerdere gesprekken met andere ondernemersverenigingen verwachten wij dat ook zij hier akkoord mee zullen zijn.

Evaluatie.

Als de ruimere zondagopenstelling twee jaar lang is toegepast, willen we de ervaringen van ondernemers, brancheorganisaties, omwonenden, bezoekers en andere belanghebbenden evalueren. Deze evaluatie moet uitwijzen of de verruimde zondagopenstelling voldoet, dan wel of de regeling aangepast moet worden. Wij verwachten uw raad hier ultimo juni 2015 over te kunnen berichten.

- ONTWERP -

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Groningen van (GR);

Gelet op artikel 149 van de Gemeentewet

HEEFT BESLOTEN:

vast te stellen de verordening tot wijziging winkeltijden Groningen 2009.

Artikel I wijziging verordening.

De Verordening Winkeltijden Groningen 2009 wordt als volgt gewijzigd:

Artikel 4 te vervangen door een nieuw artikel luidende:

Artikel 4 Toerisme

De verboden, bedoeld in artikel 2, eerste lid van de wet gelden, om reden van op de gemeente gericht toerisme, voor zover zij betrekking hebben op de zondagen en de feestdagen, niet op 16 per jaar door de raad aan te wijzen dagen.

Artikel II Inwerkingtreding

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Bijlage 2: 'Argumentatie toepassing Toerismebepaling' (artikel 3 lid 3 Winkeltijdenwet)

De raad van de gemeente Groningen;

Gelet op artikel 3, zesde en zevende lid, juncto artikel 3, derde lid aanhef en onder a van de Winkeltijdenwet;

Besluit vast te stellen de hierna volgende toelichting:

Argumentatie bij artikel 4 van de Verordening winkeltijden Groningen 2012

Met deze toelichting bij het toerismeartikel uit de Winkeltijdenverordening geven wij gevolg aan de motiveringsplicht als bedoeld in artikel 3 lid 7 Winkeltijdenwet (Wtw). Deze motivering dient in ieder geval twee onderdelen te bevatten. In de eerste plaats moeten wij motiveren dat is voldaan aan de voorwaarden voor toepassing van artikel 3, derde lid, onder a. In de tweede plaats dient de motivering van het besluit een grondig inzicht te geven in de belangenafweging die aan het besluit ten grondslag ligt (artikel 3, lid 6).

De hierna gegeven motivering voldoet aan deze wettelijke eisen.

Toepassingsvoorwaarden

De gemeenteraad heeft op grond van artikel 3 lid 3 Wtw de bevoegdheid om bij verordening als de onderhavige vrijstelling te verlenen van het verbod om winkels op zon- en feestdagen geopend te hebben. Er dient binnen de gemeente sprake te zijn van:

1. op de gemeente of een deel daarvan gericht toerisme met een substantiële omvang,
2. met dien verstande dat de aantrekkingskracht voor dat toerisme geheel of nagenoeg geheel is gelegen buiten de verkoopactiviteiten die door de vrijstelling mogelijk worden gemaakt (het toerisme dient autonoom te zijn).

De vaststelling of aan deze voorwaarden is voldaan, vergt een beoordeling van alle feiten en omstandigheden van het geval, die nauw verweven is met de specifieke situatie van deze gemeente. Wij hebben daarom een zekere beoordelingsvrijheid, die de rechter bij zijn toetsing behoort te respecteren.

Met deze toelichting wordt vastgesteld dat, om de hiernavolgende redenen, aan de gestelde toepassingsvoorwaarden is voldaan.

1. Autonoom toerisme met een substantiële omvang

In de gemeente Groningen is sprake van autonoom toerisme met een substantiële omvang. In deze gemeente zijn namelijk een aantal unieke toeristische trekpleisters en voorzieningen aanwezig, op grond waarvan deze gemeente zich onderscheidt van andere gemeenten.

Groningen is opgeklommen tot de nummer vier van steden met het meest aantrekkelijke toeristische imago van Nederland. Dat blijkt uit het imago-onderzoek dat LAGroup en NBTC-NIPO Research in 2010 hebben uitgevoerd. Op alle genoemde kenmerken scoorde Groningen zeer positief.

In de 'Culturele kaart van Nederland' die in 2012 werd gepubliceerd door Bureau Atlas voor Nederlandse gemeenten, staat Groningen achter Amsterdam op de tweede plaats van culturele topsteden.

Op het gebied van museum-imago neemt Groningen landelijk de derde plaats in volgens het eerder genoemde onderzoek.

- Het Groninger Museum staat landelijk goed bekend en de verwachtingen omtrent het aanbod van tentoonstellingen zijn hoog. Het aantal bezoekers van het Groninger Museum bedroeg 214 duizend in 2011. Hiermee is het het druk bezochtste museum van het Noorden.
- Naast het Groninger Museum kent de stad nog meer interessante musea. Die musea (Grafisch Museum, Scheepvaart / Niemeyers tabakmuseum, Universiteitsmuseum, Nederlands Stripmuseum) verwelkomden samen ruim 86 duizend bezoekers in 2011.

De historische binnenstad (met de Martinitorren, Der Aa-kerk, het oude Goudkantoor, de Vismarkt, het Academiegebouw, Provinciehuis, pakhuizen, Prinsentuin en hofjes) bepaalt voor een belangrijk deel de toeristische aantrekkingskracht van Groningen. Bezoekers waarderen de sfeer en gezelligheid van de stad met een rapportcijfer 8,2 (bron: Detailhandelsmonitor 2010).

Ook op andere gebieden, zoals moderne architectuur, cultuurhistorisch erfgoed en terrassen scoort Groningen goed, volgens het imago-onderzoek uit 2010:

- Groningen is een succesvolle architectuurstad met onder andere het Centraal Station, Groninger Museum, Gasunie-gebouw, Openbare Bibliotheek, het urinoir van Rem Koolhaas met foto's van Erwin Olaf, de Academie van Bouwkunst, het Wallhouse aan het Hoornse Meer.
- Het Groninger Forum, dat aan de rand van de Grote Markt in het centrum van Groningen (in naar verwachting 2016) zal verrijzen, is een opvallend ontwerp van NL Architects en wordt een centrum voor informatie, cultuur, actualiteit en geschiedenis. Binnen het Groninger Forum worden onder andere een bibliotheek, een debatcentrum, een filmhuis en een museum ondergebracht.

In het imago-onderzoek van LAGroup c.s. worden de groei van het imago van de hotels en het evenementenaanbod in de stad als 'opvallend' betiteld.

- Er zijn in Groningen 18 hotels waaronder een jongerenhotel, een hostel en twee opleidingscentra met overnachtingsmogelijkheid. In totaal beschikken deze hotels over circa 1.800 bedden. Daarnaast zijn er diverse bedrijven voor bed en breakfast. Samen hadden deze bedrijven 374 duizend overnachtingen in 2011. Dit aantal is de afgelopen jaren sterk toegenomen.
- De grootschalige festivals met bovenregionale aantrekkingskracht Noorderzon en Eurosonic/Noorderslag trokken samen 80 duizend *betalende* bezoekers in 2010/begin 2011. Op Noorderzon komen jaarlijks circa nog eens 80.000 duizend niet betalende bezoekers af.
- Ook noemen we hier de Groningse theaters en podia, waar jaarlijks 500 tot 600 duizend bezoekers naar toe gaan. De grootste publiekstrekkers zijn Martiniplaza en de Schouwborg/Oosterpoort.

Groningen beschikt over een recreatieplas, genaamd het Hoornse Meer. Op zomerse dagen wordt deze locatie door 10 á 15 duizend mensen bezocht. Verder beschikt Groningen over drie jachthavens (Oosterhaven, Reitdiephaven en Moterbotenclub) met in totaal meer dan 400 ligplaatsen. Daarvan zijn ruim 250 plaatsen bedoeld voor passanten. Door de komst van de Reitdiephaven is dit bijna een verdubbeling van de oorspronkelijke capaciteit. De oorspronkelijke circa 130 ligplaatsen (tot 2009) waren destijds goed voor circa 12 duizend overnachtingen per jaar, met een totaal becijferde economische waarde van circa 1 miljoen euro.

Groningen speelt ook een rol van betekenis waar het gaat om het zakelijk toerisme: Groningen is de vierde congresstad van Nederland. Jaarlijks worden er 60-70 nationale en internationale congressen georganiseerd. Dit aantal is de afgelopen jaren fors gestegen. De congressen genereren jaarlijks 50 duizend congresbezoekers en een gezamenlijke omzet van circa 22 miljoen euro.

De VVV is met een jaarlijks bezoekersaantal van ruim 300.000 na Amsterdam de drukst bezochte VVV van Nederland. Vanuit de VVV worden populaire activiteiten georganiseerd, zoals bezichtiging van de Martinitorren en stadswandelingen. In de Toeristisch Recreatieve Ontwikkelingsmonitor valt te lezen dat circa 4 procent van de toeristen specifiek naar Groningen komen voor een stadswandeling.

Al deze toeristische trekpleisters worden genoemd en uitgebreider beschreven in de brochures en andere communicatiemiddelen van de VVV en Marketing Groningen. Daarnaast zijn de verschillende recreatief-toeristische producten uiteraard ook terug te vinden in de specifieke brochures en op de specifieke websites van de verschillende attracties en evenementen.

Ook worden deze genoemd in meerdere reisgidsen, waaronder Lonely Planet, Groningen Stad en Ommeland, Capitool Reisgids Groningen ANWB, Groningen Uitgeverij Profiel, 100% Groningen Mo'media, 2theworld Groningen, Proef Groningen, alsook op tal van websites. We noemen hier toerisme.groningen, travelmap, lonelyplanet, wikitravel, opreisdor, tipsinnederland, smaakstad, zoover etc. Bovendien is Capitool in 2011 gestart met de productie van een reisgids die specifiek ingaat op de stad en de provincie Groningen. Circa de helft van de reisgids zal bestaan uit informatie over de stad Groningen.

1a) Autonomoer toerisme

Alle bovengenoemde toeristische trekpleisters maken al geruime tijd onderdeel uit van deze gemeente en trekken, zoals we hierboven al lieten zien, sindsdien veel toeristen. Daarmee is gebleken dat deze een autonome aantrekkingskracht hebben op toeristen.

De binnenstad trekt gemiddeld circa 25 miljoen bezoekers per jaar, waarvan zes procent primair een toeristisch motief heeft, met daarnaast een onbekend aandeel waarvoor het toeristisch motief secundair is. Omgerekend is die zes procent goed voor anderhalf miljoen toeristische bezoeken.

Dat de grote bezoekersaantallen zich niet concentreren op de koopzondagen, is een bevestiging dat toeristen niet naar Groningen komen vanwege openstelling van de winkels: er is sprake van autonoom toerisme.

Uit interviews met winkeliers in straten in de nabijheid van het Groninger Museum, blijkt bovendien dat zij significant lagere omzetten halen op de dagen dat het Groninger Museum gesloten is.

1b) Substantiële omvang

Uit cijfers en overige hierna te beschrijven omstandigheden blijkt dat alleen de binnenstad gemiddeld al circa 25 miljoen bezoekers per jaar trekt, waarvan anderhalf miljoen met een primair toeristisch motief. Toeristische metingen buiten de binnenstad vinden, afgezien van het aantal hotelovernachtingen, niet plaats. Afgezet tegen een inwonersaantal van 193.250 op 1 januari 2012 is daarmee sprake van meer dan 'enig' toerisme. Dit toerisme is substantieel gelet op de navolgende cijfers:

- Uit de jaarlijks gehouden 'Detailhandelsmonitor Groningen' blijkt dat zes procent van alle binnenstadsbezoekers specifiek komt met een toeristisch doel. Hoewel dat misschien weinig lijkt, moet hierbij in aanmerking worden genomen dat de binnenstad gigantisch veel winkelend publiek, bewoners en studenten trekt. Omgerekend komt zes procent neer op circa 1,5 miljoen toeristische bezoekers per jaar.
- Het verblijfstoerisme zit in de lift en het aantal toeristische overnachtingen is de afgelopen jaren sterk gestegen tot 374 duizend per jaar.
- Uit de 'Toeristisch Recreatieve Ontwikkelingsmonitor Groningen' blijkt dat in 2009 de toeristische bestedingen in Groningen goed waren voor € 194 miljoen. Dit wordt gezamenlijk opgebracht door bestedingen van dagtoeristen (maximaal één dag in de stad) en verblijfstoeristen (minimaal één overnachting in de stad).
- Samen zijn de Groningse musea goed voor meer dan 300 duizend bezoekers per jaar.
- De grootschalige festivals Noorderzon en Eurosonic/Noorderslag trokken samen 80 duizend betalende bezoekers in 2010/begin 2011.
- Jaarlijks bezoeken 500 á 600 duizend mensen de Groningse theaters en podia.
- Jaarlijks worden er in Groningen 60 tot 70 nationale en internationale congressen georganiseerd. Dat genereert jaarlijks 50 duizend congresbezoekers en een gezamenlijke omzet van circa 22 miljoen euro.

Indicator	Aantal	Referentie	Ontwikkeling	Bron
Aantal arbeidsplaatsen leisure	9.149 arbeidsplaatsen in april 2011	8.559 arbeidsplaatsen in april 2010	Toename van 6,9 procent.	Vlugschrift werkgelegenheid 2011
Aantal toeristische overnachtingen	374.200 in 2011	352.000 in 2009	Toename van 6,3 procent.	Stadsmonitor 2011
Aantal binnenstadbezoekers	24,1 miljoen in 2010	24,5 miljoen in 2009	Gemiddeld 25 miljoen bezoekers in periode 2005-2010	Detailhandelsmonitor 2010
Gerealiseerde omzet binnenstad	780 miljoen euro in 2010	756 miljoen euro in 2009	Toename van 3,1 procent.	Detailhandelsmonitor 2010
Waarde toeristische bestedingen	194 miljoen euro in 2009	226 miljoen euro in 2007	Afname van 15% als gevolg van lagere bestedingen door laagconjunctuur	Toeristisch Recreatieve Ontwikkelingsmonitor Groningen

Waarde topevenement Eurosonic/Noorderslag	6,5 miljoen in 2011 (waarvan 4,5 miljoen buiten het festival om)	Niet bekend	Niet bekend	Onderzoek: De economische waarde van ESNS voor de stad Groningen
Watertoerisme	12 duizend overnachtingen (2009)	Niet bekend	Niet bekend, maar sinds 2010 is capaciteit verdubbeld	Kerncijfers Toerisme en Recreatie

2. Winkelopenstelling ten behoeve van het toerisme

Locatie van de toeristische trekpleisters

De toeristische trekpleisters in Groningen zijn voor een groot deel gelegen in de binnenstad van Groningen. Daarbij gaat het –naast de historische binnenstad– bijvoorbeeld om het Groninger Museum, Scheepvaartmuseum, Universiteitsmuseum, kerken, historische binnenstad, Academiegebouw, Provinciehuis, Prinsentuin, hofjes en de Oosterhaven.

We merken hier op dat de toeristische functie van de stad Groningen verder reikt dan alleen het gebied binnen de Diepenring. Groningen heeft zelfs een belangrijke centrumpositie voor het Noorden als geheel. De toeristische functie van de stad reikt tot ver buiten de provinciegrenzen. Vaak wordt een toeristisch bezoek aan ‘Ommeland’ dan ook gecombineerd met een bezoek aan ‘Stad’.

Wat de trekpleisters buiten het stadshart betreft: in de wijken rondom het centrum (de zogenoemde ‘schilwijken’) bevinden zich bijvoorbeeld het Grafisch Museum, Stripmuseum en het Noorderplantsoen. In het zuiden van de stad zijn evenementencentrum Martiniplaza, het Stadspark, het Gasunie-gebouw, recreatieplas het Hoornse Meer en het Wallhouse van de Amerikaanse architect John Hejduk gesitueerd. En ook de Reitdiephaven (jachthaven) en het Stadspark (met camping) liggen buiten het stadshart.

Bevorderen toerisme via ruimere zondagopenstelling

De openstelling van winkels op meer zondagen dan nu is nodig ten behoeve van het bezoek van toeristen aan de toeristische trekpleisters. Met een aantrekkelijke, gastvrije stad kunnen we immers meer (zakelijke) toeristen en bezoekers aantrekken die langer verblijven en meer geld uitgeven. Dat moet weer leiden tot extra banen.

We staan voor de opgave de stad de komende periode aantrekkelijk te houden voor bezoekers tijdens een aantal grote (infrastructurele) bouwprojecten. Om onze prachtige binnenstad met zijn omvangrijke bezoekersstroom mooi en aantrekkelijk te houden, zullen we flink ons best moeten blijven doen. Het is cruciaal voor de economie van Groningen dat we dag- en weekendtoeristen blijven trekken en dat de toeristische bestedingen op peil blijven. De zondagopenstelling is hier ondersteunend aan.

Reeds in 2009 is een uitgebreid impulsprogramma ‘Binnenstad.nu’ opgezet. Dat programma is erop gericht onze stad aantrekkelijk en gastvrij te maken en te houden via een kwalitatief aanbod op het gebied van cultuur, leisure, evenementen en horeca. Via een ruimere zondagopenstelling verwachten we nóg aantrekkelijker te worden voor bezoekers. Het ruime en gevarieerde culturele aanbod van Groningen is voor velen immers een belangrijk motief om Groningen te bezoeken. Een groot deel van het toeristische bezoek dat voor een weekendje naar Groningen komt, wil naast cultuur echter nog iets anders te doen hebben. Het merendeel komt dan uit op een combinatie van cultuur met winkelen en horecabezoek. Op deze manier zijn toerisme, detailhandel en horeca onlosmakelijk met elkaar verbonden en versterken zij elkaar.

Voor de toerist is zondagopenstelling voor alle sectoren het meest interessant; dan heeft deze een zo volledig mogelijk aanbod. Om die reden willen we de verruiming van de koopzondagen toestaan voor alle typen bedrijvigheid. Ook congressen vinden veelal plaats in het weekend en veel congressgangers hebben de behoefte om hun congresbezoek te combineren met bezoek aan winkels.

Met openstelling van winkels op meer zondagen dan slechts op de 12 koopzondagen die volgens de Winkel-tijdenwet zijn toegestaan, doen we recht aan Groningen als toeristische trekpleister en denken we op die dagen meer bezoekers te kunnen aantrekken voor onze culturele, toeristische en recreatieve instellingen.

3. Inventarisatie van de belangen

De gemeentead mag deze bevoegdheid toepassen na afweging van de daarbij betrokken belangen (artikel 3 lid 6 Wtw). De raad is verplicht in ieder geval de volgende belangen in de afweging te betrekken:

- a) Werkgelegenheid en economische bedrijvigheid in de gemeente, waaronder mede wordt begrepen het belang van winkeliers met veel, weinig of geen personeel en van winkelpersoneel;
- b) De zondagsrust, inclusief die van omwonenden;
- c) De leefbaarheid, de veiligheid en de openbare orde in de gemeente.

Daarnaast heeft de raad de navolgende belangen in de afweging betrokken:

- a) Belang van de consument (inwoners van de gemeente)
- b) Het belang van de horeca-ondernemers.

NB: Hierbij houden wij ons aan de voorschriften, dat toeristen niet als belanghebbenden worden aangemerkt, hoewel zij natuurlijk wel degelijk een belang hebben bij de beschikbaarheid van voorzieningen.

4. Omschrijving van de belangen

In dit hoofdstuk komen de verschillende belangen rondom koopzondagen en koopzondaguitbreiding uitgebreid aan de orde. Leidend is hierbij het draagvlakonderzoek uitgevoerd door adviesbureau Goudappel Coffeng, in maart 2012, in opdracht van de gemeente Groningen. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- a) Het economisch belang;
- b) Belang van zondagsrust;
- c) Leefbaarheid, veiligheid en openbare orde;
- d) Overige geïdentificeerde belangen.

a) Economisch belang

In de gemeente Groningen is sprake van een grote economische bedrijvigheid. De stad biedt ruimte aan circa 1.200 winkels, met een totaal vloeroppervlak van circa 400 duizend m² en aan circa 600 horecavestigingen. Deze winkels zijn goed voor ruim 15 duizend arbeidsplaatsen, met daarnaast ruim vijf duizend arbeidsplaatsen in de horeca. Alleen de binnenstad Groningen is al goed voor gemiddeld 25 miljoen bezoekers per jaar, of 500 duizend per week. Gezamenlijk zijn deze bezoekers goed voor een besteding van circa 800 miljoen euro in winkels. De totale toeristische sector in Groningen (inclusief horeca) is goed voor ruim 9.000 arbeidsplaatsen.

De detailhandel in de gemeente Groningen staat onder druk. Afnemende bestedingen en ontwikkelingen als internetwinkelen leiden tot continuïteitsproblemen bij middenstanders en toename van het aantal leegstaande winkels. De stad ziet een groei in de toeristische sector en hiervan kan detailhandel profiteren, mede door het invoeren van ruimere zondagopenstellingen. De toeristische bezoeker van de stad en ook de ondernemer is gebaat bij duidelijkheid over koopzondagen en een vast ritme.

Voor de belangenafweging van ondernemers is een draagvlakonderzoek uitgevoerd. Alle winkeliers en horecaondernemers in de gemeente Groningen, belangenorganisaties en een steekproef van inwoners zijn geconsulteerd over hun mening over koopzondagen en eventuele uitbreiding. Dit is gebeurd via een draagvlakonderzoek uitgevoerd in maart 2012, door adviesbureau Goudappel Coffeng, in opdracht van de gemeente Groningen:

- Ruim 1.750 ondernemers zijn per post en deels per e-mail aangeschreven om een internetenquête over koopzondagen in te vullen. Hierbij is een representatieve respons van 278 ondernemers behaald.
- Daarnaast zijn van vrijwel alle winkelketens die in Groningen gevestigd zijn ook de landelijke hoofdkantoren benaderd voor hun opinie over koopzondagen. In totaal zijn 240 winkelketens benaderd en is er een representatieve respons behaald van 100 ketens.
- Er zijn 446 telefonische enquêtes afgenomen onder de bevolking in de gemeente Groningen. Met deze aantallen is sprake van een representatieve steekproef.
- Er hebben in totaal 13 telefonische interviews plaatsgevonden met belangenorganisaties van bedrijfsleven, werknemersorganisaties, openbare orde en handhaving en bewoners.

De uitkomsten van dit onderzoek luiden als volgt:

a1) Filiaalbedrijf

- Over het algemeen kan gesteld worden dat hoofdkantoren van filiaalbedrijven voorstander zijn van zondagopeningen. Een meerderheid is positief over koopzondagen (57%) en verruiming daarvan (50%), terwijl het grootste deel van de overige meningen neutraal zijn. Slechts een kleine groep filiaalbedrijven is tegenstander van koopzondagen (4%) en verruiming daarvan (8%).
- Wat betreft lokale franchisers kan gesteld worden dat het aantal voorstanders lager ligt dan de voorkeuren van filiaalbedrijven: voor- en tegenstanders zijn min of meer in evenwicht. Hierbij geven geënquêteerden aan dat men best meer open wil, maar dat men afhankelijk is van wat de grote trekkers en ook de concurrentie doet.
- Er kan worden gesteld dat grotere ketens met veel werknemers over het algemeen voorstander zijn van koopzondagen.

a2) Zelfstandig

- Van de kleine zelfstandige winkeliers is het merendeel voorstander van het gelijk blijven van het aantal koopzondagen: slechts een kleine minderheid wil minder of meer koopzondagen. Wel klinkt uit deze groep het signaal dat een betere herkenbaarheid (bijvoorbeeld elke 1ste zondag van de maand) noodzakelijk is.
- Hierbij dient opgemerkt te worden dat 44% van de kleine winkeliers nu ook niet of nauwelijks op koopzondagen open is.
- Onder kleine zelfstandigen die nu al niet opengaan is het merendeel logischerwijs negatief over koopzondagen of de verruiming daarvan. Wordt het aantal voorstanders van koopzondagen en verruiming gepeild onder de winkels die nu al op zondag opengaan dan is logischerwijs een aanmerkelijk groter aandeel positief over koopzondagen en verruiming. Dit geldt in nog sterkere mate voor winkels die op alle koopzondagen geopend zijn. Hiervan is circa de helft voorstander van een verruiming van het aantal koopzondagen.

a3) Onderscheid naar winkelomvang

- Over het algemeen kan worden gesteld dat hoe groter de winkel (gemeten naar het aantal werknemers), hoe groter het aantal voorstanders van koopzondagen en verruiming van koopzondagen. Hoe kleiner de winkel, hoe kleiner het aantal voorstanders.
- In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat een meerderheid van de winkels met 6 of meer werknemers positief is over koopzondagen, terwijl bij winkels met 5 of minder werknemers de meerderheid negatief is
- Verder kan worden gesteld dat een meerderheid van de winkels met 10 meer werknemers positief is over uitbreiding, terwijl bij winkels met minder dan 10 werknemers de meerderheid negatief is.

a4) Redenen voor voor- en tegenstand van koopzondagen en koopzondagenverruiming

- Filiaalbedrijven die open zijn op koopzondagen, doen dit niet zozeer vanwege concurrentieoverwegingen, maar vooral vanwege het inspelen op de consumentenwens en bedrijfsmatige overwegingen.
- Van de zelfstandigen die op zondag open zijn, geeft praktisch elke geënquêteerde aan dat zij dit doet om bedrijfsmatige overwegingen: omzet en winst. Ook het inspelen op de consumentenwens en concurrentieoverwegingen spelen bij een overgrote meerderheid een rol
- Circa 40% van filiaalbedrijven en zelfstandigen geeft aan dat een deel van de koopzondagbezoeken in plaats komt van de bezoeken op overige kooldagen.
- Circa de helft van de filiaalbedrijven ziet een toename van het totale aantal bezoekers; tegenover circa een kwart van de zelfstandigen.
- Bij de geënquêteerden die niet op zondag opengaan spelen vooral de kostenafweging (personeelskosten versus omzet) en de behoefte aan een rustdag een belangrijke rol.

a5) Opinie horeca

Ondernemers in de horeca horen bij de sterkste voorstanders van verruiming van koopzondagen. Zij zijn in veel gevallen elke zondag al open en merken op een koopzondag uiteraard een forste stijging in bezoekersaantallen en omzet. Dit beeld wordt bevestigd door de belangenverenigingen. Koninklijke Horeca Nederland plaatst wel opmerkingen over het feit dat vooral specifieke horeca in de binnenstad profiteert en dat er zeker voor kleinere zaken soms een personeelsprobleem kan ontstaan

a6) Opinions belangenverenigingen

Belangenorganisaties van ondernemers (MKB-Noord, Koninklijke Horeca Nederland, de Groningen City en CBW-MITEX, Marketing groningen) bevestigen bovenstaande beelden:

- Enerzijds bevestigen zij dat verruiming van koopzondagen goed is voor de toeristische positie van Groningen: de toeristische branche zal er duidelijk van profiteren. Vooral is er sprake van behoefte aan duidelijkheid bij de consument. Een duidelijk ritme optimaliseert het rendement van koopzondagen en laat ondernemers en werkgelegenheid maximaal profiteren.
- Daarbij stellen zij dat het netto rendement groter is voor grotere ondernemers en filiaalbedrijven dan voor kleinere ondernemers. Voor de kleine winkelier zijn de sociale lasten (gebrek aan zondagsrust) en personeelskosten hoger en is het niet altijd mogelijk om voldoende personeel in te zetten. Voor de kleine winkelier weegt dit niet in alle gevallen op tegen de extra omzet, zeker als de winkelier op een andere dag zijn winkel sluit.
- Vooral de Groningen City Club en Marketing Groningen geven aan dat een uitgebreider en beter gestructureerd koopzondagritme essentieel is voor een onderscheidend en concurrerend toeristisch imago. Netto leveren koopzondagen de binnenstad meer omzet op.

a7) Belang werknemers

Winkelpersoneel is niet geënquêteerd, maar wel de vertegenwoordigers van de vakcentrales (FNV en CNV). Ook hier worden zowel voor- als nadelen aangestipt:

- Zeker voor personeel bij grotere winkels betekent een koopzondag iets positiefs: er is zondagstoelage en de mogelijkheid om meer flexibel te werken. Vooral voor jonge werknemers zijn dit belangrijke aspecten.
- Uiteraard geldt voor sommigen de minder positieve kant dat werken op zondag ten koste gaat van een rustdag. Zeker als onverhoopt ooit de zondatoelage zou verdwijnen, gaat dit aspect des te zwaarder wegen.
- FNV en CNV geven nog aan dat er door koopzondagen meer flexibel personeel in dient te worden gezet en dit is nadelig voor arbeidszekerheid.
NB: Volgens de Arbeidstijdenwet mag personeel overigens altijd weigeren op zondag te werken, tenzij de aard van het werk dat vereist (zoals bij de brandweer en in de medische zorg)
- FNV en CNV zijn van mening dat het omzetteffect en werkgelegenheidseffect van extra koopzondagen niet groot is.

a8) Opinions inwoners

- Van de geënquêteerde inwoners is een groter aantal voorstander dan tegenstander van verruiming van de koopzondagen.
- Circa 40% van de bevolking heeft het afgelopen jaar een koopzondag bezocht, veelal om recreatieve redenen en in veel mindere mate vanwege een tijdgebrek op andere dagen.
- De bevolking die het afgelopen jaar geen koopzondag heeft bezocht, doet dit voor de overgrote meerderheid niet omdat zij er geen behoefte aan heeft of liever een rustdag heeft. Slechts 8% geeft geloofsovertuiging aan als reden.
- Bij inwoners bestaat een expliciete behoefte aan bekendheid en duidelijkheid over het jaarritme waarin koopzondagen plaatsvinden.

a9) Conclusies draagvlakonderzoek

Concluderend valt te zeggen dat grotere winkels en filiaalbedrijven positief staan tegenover koopzondagen en verruiming. Dit vanwege een behoefte om de consument te bedienen en een grotere omzet te behalen. Deze redenen gelden ook voor kleine zelfstandigen, maar wegen niet altijd op tegen de extra sociale en personeelskosten. Belangenorganisaties bevestigen deze geluiden. Daarnaast zijn er nog twee duidelijke signalen te horen: de toeristische sector, inclusief de horeca profiteert duidelijk van koopzondagen en er wordt breed, onder ondernemers, inwoners en belangenorganisaties, gevraagd om duidelijkheid en een herkenbaar ritme van koopzondagen. Goudappel Coffeng concludeert in haar onderzoek al met al dan ook dat er sprake is van draagvlak voor een beperkte uitbreiding van het aantal zondagen, zeker wanneer deze de herkenbaarheid van koopzondagen ten goede komt. Zij concludeert ook dat het draagvlak voor een volledige zondagopenstelling niet groot is.

b) Zondagsrust

b1) Draagvlakonderzoek

In de afweging speelt het belang van de zondagsrust mede een rol. Bij het draagvlakonderzoek is aan ondernemers, belangenorganisaties, bewonersorganisaties en inwoners expliciet gevraagd in hoeverre de zondagsrust als belangrijk wordt ervaren.

Hierover kan het volgende worden geconcludeerd:

- In lijn met de eerdere conclusies kan gesteld worden dat voor kleine zelfstandige winkeliers de zondagsrust een grote rol speelt. Over het algemeen heeft de wens tot zondagsrust sociale motieven, slechts een kleine minderheid heeft hier religieuze gronden voor.
- Voor inwoners is zondagsrust geen overwegende factor om al dan niet voorstander zijn van koopzondaguitbreiding. In de respons wordt duidelijk aangegeven dat inwoners zelf de vrijheid hebben en voelen om wel of niet een koopzondag te bezoeken, afhankelijk van hun behoefte aan zondagsrust. De ervaringen met de reeds bestaande mogelijkheden voor openstelling op zon- en feestdagen hebben nooit tot bezwaren geleid onder de bevolking.
- Omwonenden van winkelgebieden geven in de interviews aan zich niet aangetast te voelen in hun zondagsrust.
- Het merendeel van de belangenorganisaties geeft aan dat de vrijheid van ondernemer (en consument) essentieel is bij de bepaling om al dan niet deel te nemen aan een koopzondag. Wanneer dit gegeven gerespecteerd wordt, komt de zondagsrust niet in het geding komt bij (uitbreiding van) koopzondagen. Vooral FNV en CNV maken zich sterk voor het belang van zondagsrust.

b2) Conclusie zondagsrust

Geconcludeerd kan worden dat vooral voor een deel van de zelfstandige winkeliers zondagsrust een belangrijk gegeven is, net als voor de vakcentrales. Voor inwoners en omwonenden is een behoefte aan zondagsrust geen reden om tegen uitbreiding van het aantal koopzondagen te zijn.

c) Leefbaarheid, veiligheid en openbare orde

c1) Draagvlakonderzoek

- De leefbaarheid, veiligheid en openbare orde in de gemeente Groningen leveren geen knelpunten op in relatie tot de zon- en feestdagopenstelling. Sterker, de levendigheid die komt met koopzondagen wordt over het algemeen gewaardeerd. De sociale controle op koopzondagen is sterk en dit is positief voor het veiligheidsgevoel van inwoners van de gemeente en omwonenden in het bijzonder.
- Volgens omwonenden kan niet worden gesproken van overlast, geluidshinder of verstoring van de openbare orde op koopzondagen. De sociale controle en aanwezigheid van toezicht zorgt juist voor minder overlast van bijvoorbeeld hangjongeren
- Ook de politie en handhaving geven aan dat er zowel cijfermatig als qua beleving geen sprake is van extra escalaties, diefstal of overlast op een koopzondag. De politie geeft aan dat de situatie over het algemeen juist positiever is op koopzondagen. Wel leidt de toegenomen drukte soms tot knelpunten op het gebied van bijvoorbeeld fietsparkeren.

c2) Conclusie leefbaarheid, veiligheid en openbare orde

Geconcludeerd kan worden dat er geen problemen met leefbaarheid, veiligheid en openbare orde zijn bij koopzondagen(verruiming). De effecten lijken zelfs eerder positief.

5.Slotconclusie: afweging van de belangen en eindoordeel

Al het voorgaande overziend, komt de raad van Groningen tot de volgende afweging:

- Er is sprake van autonoom toerisme in de gemeente Groningen. Dit toerisme reikt verder dan alleen de binnenstad.
- Er is sprake van substantieel toerisme in de gemeente Groningen.
- Winkelopenstelling heeft een belangrijke aanvullende waarde voor de toeristische sector.
- Zondagopenstelling en verruiming van koopzondagen heeft in algemeenheid draagvlak onder grotere winkeliers en filiaalbedrijven.
- Kleine winkeliers zijn in meerderheid tevreden met het huidige aantal koopzondagen, en zijn in meerderheid tegen verruiming.
- Voor jonge en flexibele werknemers zijn koopzondagen positief; voor een ander deel van de werknemers is zondagsrust belangrijker. De extra zondagtoeslag is essentieel voor werknemers op zondag.
- Specifiek onder horeca-ondernemers is groot draagvlak voor uitbreiding van koopzondagen.
- Onder inwoners is in meerderheid draagvlak om het aantal koopzondagen te verruimen.

- Er is draagvlak voor een beperkte uitbreiding van zondagopenstelling die de herkenbaarheid van koopzondagen tegemoet.
- Er is minder draagvlak voor een volledige zondagopenstelling.
- Zondagopenstelling leidt voor een deel van de ondernemers wel tot aantasting van de zondagsrust en voor een deel niet. Daarom dient keuzevrijheid om niet open te gaan op koopzondagen in alle gevallen te worden gerespecteerd. Voor inwoners is zondagsrust geen reden tot tegenstand van koopzondagen(verruiming).
- Tegenstand tegen zondagopenstelling op grond van religieuze grondslagen is in zeer beperkte mate aanwezig onder ondernemers en inwoners.
- Zondagopenstelling en uitbreiding van zondagopenstelling leidt niet tot problemen danwel aantasting van leefbaarheid, veiligheid en openbare orde

Eindoordeel

Het doel van de Wtw is onder meer het borgen van de zondagsrust door zondagopenstelling van winkels te verbieden. Dit is de hoofdregel. Dit belang heeft de raad betrokken en gewogen. Op basis van de belangenafweging komt de raad tot de conclusie dat dit belang van onvoldoende gewicht is gebleken ten opzichte van de toeristische belangen en het aanwezige draagvlak onder een deel van de ondernemers en inwoners. Hetzelfde geldt voor afwegingen van zondagsrust, religieuze grondslagen, leefbaarheid, veiligheid en openbare orde.

Hiermee concludeert de raad dat er sprake is van voldoende substantieel en autonoom toerisme en dat er voldoende draagvlak is om de toerismebepaling uit artikel 3 lid 3 Winkeltijdenwet in te zetten in de Verordening winkeltijden Groningen 2012

In de verordening en uitwerking daarvan dient aandacht te gaan naar twee essentiële randvoorwaarden:

- de positie van de kleine zelfstandige winkelier;
- de behoefte aan duidelijkheid en herkenbaarheid van de koopzondagen.

Nu aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 3, derde lid, onder a, Wtw is voldaan is de raad bevoegd van de bevoegdheid als bedoeld in artikel 3 lid 3 onder a gebruik te maken. In artikel 4 van de Verordening Winkeltijden Groningen maakt de raad van deze bevoegdheid gebruik.

Bijlage 3: Bekendmaking**Gemeentebladnummer: <nummer>****Datum bekendmaking: Projectomschrijving: Registratienummer:**

<datum>Verordening GR <nr>
winkeltijden Groningen 2009

Verordening winkeltijden Groningen 2009**De raad van de gemeente Groningen maakt bekend:**

dat hij in zijn vergadering van <datum>, besluitnummer <nr.>, de wijzigingsverordening van Verordening winkeltijden Groningen 2009 heeft vastgesteld.

Met dit besluit wordt de gemeente Groningen een toeristisch gebied. Daarmee wordt mogelijk gemaakt dat in de gemeente Groningen op 16 zondagen de winkels geopend zijn.

Inwerkingtreding en inzage

Dit raadsbesluit treedt in werking op de dag na die van bekendmaking.

Het raadsbesluit ligt vanaf vandaag voor iedereen ter inzage en is kosteloos verkrijgbaar bij het Gemeentelijk Informatie Centrum (GIC), Kreupelstraat 1 (De Prefecten Hof) te Groningen:
open op maandag van 13.00-16.00 uur, dinsdag tot en met vrijdag van 9.00-16.00 uur, op donderdag ook van 18.00- 20.00 uur.

Bijlage 4: Draagvlakonderzoek

Gemeente Groningen
Eindrapport

Onderzoek koopzondagen gemeente Groningen

Draagvlakanalyse

Omdat we ons verplaatsen

adviseurs
mobiliteit
**Goudappel
Coffeng**

Gemeente Groningen
Eindrapport

Onderzoek koopzondagen gemeente Groningen

Draagvlakanalyse

Datum	14 mei 2012
Kenmerk	GNG060/Hft/0503
Eerste versie	25 april 2012

Documentatiepagina

Opdrachtgever(s)	Gemeente Groningen Eindrapport
Titel rapport	Onderzoek koopzondagen gemeente Groningen Draagvlakanalyse
Kenmerk	GNG060/Hft/0503
Datum publicatie	14 mei 2012
Projectteam opdrachtgever(s)	de heer M. de Gier
Projectteam Goudappel Coffeng	de heren T. van Huffelen en M.P. Stemerding
Projectomschrijving	Een draagvlakanalyse onder ondernemers, bevolking en belangenpartijen voor uitbreiding van het aantal koopzondagen in de gemeente Groningen.
Trefwoorden	koopzondag, draagvlakanalyse, toerismebepaling, ondernemers, bevolking, belangenpartijen

	Inhoud	Pagina
1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Onderzoeksvraag	1
1.3	Onderzoeksmethodiek	2
2	Draagvlakanalyse	3
2.1	Behoeftte ondernemers	3
2.2	Behoeftte personeel	5
2.3	Behoeftte bevolking	6
2.4	Behoeftte omwonenden	6
2.5	Afweging belangen	7
2.5.1	Economische belangen	7
2.5.2	Zondagsrust	8
2.5.3	Leefbaarheid, veiligheid en openbare orde	8
2.6	Concluderend	8

Bijlage 1 Resultaten onderzoek ondernemers

Bijlage 2 Peiling filiaalbedrijf

Bijlage 3 Resultaten onderzoek bevolking

Bijlage 4 Resultaten interviews belangenpartijen

1

Inleiding

1.1 Aanleiding

In de Winkeltijdenwet is als uitgangspunt opgenomen dat de mogelijkheid bestaat om twaalf koopzondagen per jaar open te zijn. Dit aantal is uit te breiden door het instellen van een 'toeristisch regime'. Dat wil zeggen dat binnen de gemeente sprake moet zijn van autonoom toerisme van substantiële omvang. Overigens zijn hiervoor geen kwalitatieve criteria opgenomen. Naast de bewijsvoering van dit 'toeristische regime' dient in de belangenafweging rekening te worden gehouden met economische belangen van bedrijvigheid en werkgelegenheid, zondagsrust en leefbaarheid, veiligheid en openbare orde.

De gemeente Groningen onderzoekt de mogelijkheden om de zondagsopening te verruimen tot een totaal van 16 koopzondagen per jaar. Hiervoor is het toeristische regime vereist. Om hierbij een goede belangenafweging te maken, heeft de gemeente Groningen aan Goudappel Coffeng BV gevraagd een draagvlakanalyse onder de bevolking, ondernemers, omwonenden en belangenpartijen uit te voeren. De gemeente Groningen analyseert zelf de informatie met betrekking tot het autonome toerisme van substantiële omvang binnen de gemeente. In deze rapportage treft u de resultaten hiervan aan.

1.2 Onderzoeksvraag

De onderzoeksvraag luidt als volgt:

'Wat is het draagvlak onder de bevolking, ondernemers en andere belangenpartijen ten aanzien van koopzondagen in de gemeente Groningen?'

Door het beantwoorden van deze onderzoeksvraag kan een belangenafweging worden gemaakt om tot eventuele verruiming van de koopzondagen over te gaan.

1.3 Onderzoeksmethodiek

Tijdens dit onderzoek zijn de volgende onderzoeksmethoden gevolgd:

1. *Internetenquête onder alle ondernemers in Groningen in de detailhandel en horeca*
Ruim 1.750 Groninger ondernemers op het gebied van detailhandel zijn per post en deels per e-mail aangeschreven om de internetenquête over koopzondagen in te vullen. Dit onderzoek heeft in maart 2012 plaatsgevonden. Hierbij is uiteindelijk een respons behaald van 278 geslaagde enquêtes goed verdeeld over de verschillende branches, winkelgebieden en verhouding zelfstandigen/winkelketens.
2. *Peiling koopzondagenbeleid filiaalbedrijven*
Van vrijwel alle in Groningen gevestigde winkelketens zijn de hoofdkantoren in Nederland benaderd met de vraag wat het beleid is met betrekking tot koopzondagen. In totaal zijn 240 winkelketens telefonisch/per e-mail benaderd met een behaalde respons van 100 winkelketens. Deze informatie is relevant, omdat deze winkelketens belangrijke economische dragers zijn van de Groningse detailhandel.
3. *Telefonisch onderzoek onder de bevolking*
Voor het telefonische onderzoek zijn in totaal 446 enquêtes afgenomen in maart 2012. Deze aantallen zijn dusdanig dat de mening van de totale Groninger bevolking representatief in beeld is gebracht. Onderdeel van de bevolkingsenquête zijn specifieke vragen voor omwonenden van de winkelgebieden.
4. *Telefonische interviews met belangenpartijen*
Met de belangenpartijen hebben telefonische interviews plaatsgevonden om hun inzichten met betrekking tot de koopzondagen te achterhalen. Van de volgende partijen zijn de lokaal deskundigen geïnterviewd:
 - a. vertegenwoordiging bedrijfsleven (MBK-Noord, Groningen City Club, , Koninklijke Horeca Nederland, VVV/Marketing Groningen, CBW-Mitex);
 - b. vertegenwoordiging bewoners (Bewonersorganisatie A-Kwartier, Bewonersorganisatie Binnenstad-Oost);
 - c. openbare orde en handhaving (Politie, Vakdirectie Stadstoezicht);
 - d. werknemersorganisaties (FNV, CNV).
5. *Rapportage*
Aan de hand van de voorgaande drie onderzoeksmethoden is deze rapportage opgesteld. Deze bestaat uit de volgende onderdelen:
 - ▣ bondige rapportage met de belangrijkste onderzoeksresultaten van de draagvlakanalyse en een afweging van de belangen (hoofdstuk 2);
 - ▣ nadere uitwerking in tabellen van de resultaten van het ondernemersonderzoek (bijlage 1);
 - ▣ nadere uitwerking peiling grootwinkelbedrijf (bijlage 2);
 - ▣ nadere uitwerking in tabellen van de resultaten van het bevolkingsonderzoek (bijlage 3);
 - ▣ nadere uitwerking in tabellen van de interviews van belangenpartijen (bijlage 4).

2

Draagvlakanalyse

2.1 Behoeftte ondernemers

In maart 2012 is een enquête uitgezet onder de 1.758 ondernemers in detailhandel en horeca in de gemeente Groningen. De keuze voor deze branches is gemaakt, omdat de detaillisten direct betrokken bij het koopzondagenbeleid en horecaondernemers indirect vanwege hun vestiging in of nabij winkelgebieden. De ondernemers werden per brief en/of e-mail benaderd om een vragenlijst in te vullen. In totaal 278 ondernemers hebben deze ingevuld. De ondernemers in het centrum zijn sterk vertegenwoordigd met 66%. Het leeuwendeel van de respondenten (70%) is zelfstandig ondernemer; 26% bestaat uit filiaalbedrijven en franchisenemers.

Winkelketens in Nederland

Tevens is een peiling gehouden onder de in Groningen gevestigde filiaalbedrijven. Deze winkelketens zijn de economische drager voor de detailhandel, waardoor hun stem van grote waarde is.

De peiling onder het grootwinkelbedrijf maakt duidelijk dat 57% positief staat tegenover zondagsopening en nog eens 39% neutraal is, omdat zij dit aan de lokale ondernemers overlaten. Belangrijkste redenen zijn puur economische redenen, inspelen op de consumentenwens en ervaringen elders. Het kleine deel van de ondernemers dat negatief tegenover zondagsopening staat (4%), is dit vanwege de waarde die wordt gehecht aan de zondagsrust.

Aan de filiaalbedrijven is tevens de vraag voorgelegd wat hun mening is over verruiming van de koopzondagen, zodat een duidelijk beleid van eenmaal per maand ontstaat in Groningen. Het aandeel voorstanders is aanmerkelijk groter dan tegenstanders: 50% - 8%. De overige 42% heeft geen mening, omdat de lokale franchiser dit zelf beslist. Overigens blijkt uit de analyse onder lokale franchisers dat men veelal wel open wil, maar dit vooral afhankelijk is van wat de grote ondernemers en overige concurrentie doen. Wanneer in de analyse een opsplitsing wordt gemaakt naar winkellocatie en type bedrijf, dan blijkt dat vooral de grote ketens met veel werknemers voorstander zijn van

verruiming van de koopzondagen. Dit gaat zowel om de warenhuizen en grote kledingzaken in het centrum, als de grote bouwmarkten en tuincentra op perifere locaties.

Groninger ondernemers

Uit de enquête onder de Groninger ondernemers blijkt dat de meningen over verruiming van de koopzondagen zeer diffuus zijn. Vooral de kleine zelfstandigen zijn geen voorstander van verruiming. Dit is bijvoorbeeld ook al zichtbaar in hun huidige zondagsopening, aangezien zij vooral dicht blijven op zondag. Wat betreft de grotere ondernemers en winkelketens is een groter deel voor verruiming. Met name een duidelijke richtlijn (bijvoorbeeld elke eerste zondag van de maand) heeft de voorkeur voor deze bedrijven, terwijl een aantal van de grote spelers het liefst elke zondag open gaan. Wat betreft de verruiming van koopzondagen is het merendeel van de filiaalbedrijven/franchisenemers positief (52%), terwijl de zelfstandigen overwegend negatief zijn (59%).

In lijn hiermee zijn de voorkeuren van de ondernemers: het merendeel van de zelfstandigen heeft liever geen koopzondag (61%), terwijl de filiaalhouders en franchisenemers liever wel een koopzondag hebben (65%).

Van de zelfstandige ondernemers is lang niet elke zelfstandige op koopzondagen geopend; 44% is nooit open op zondag. De filiaalbedrijven en franchisers zijn het meeste open op zondagen. De zelfstandigen die op zondag hun deuren openen, lijken dat vooral te doen uit noodzaak en om de consument een plezier te doen. Zij die dat niet doen, blijven dicht, omdat ze zelf een rustdag willen hebben, en omdat het te weinig oplevert. De winkelketens die open gaan, doen dit vooral vanuit bedrijfseconomische redenen en zien dan ook een toename in de totale bezoekersaantallen (46%). Dit gaat nauwelijks ten koste van de bezoekersaantallen op andere koopdagen. De zelfstandigen die open zijn, zien in beperkte mate een toename in bezoekersaantallen vanwege hun zondagsopening (22%).

Ondernemers in het centrumgebied zijn positiever dan de ondernemers in de overige winkelgebieden. Ondernemers in het centrum zijn nu ook al meer open dan die buiten het centrum.

De ondernemers in de horeca zijn de sterkste voorstanders van verruiming van de koopzondagen. Bij ondernemers in de sectoren van dagelijkse en doelgerichte aankopen zijn de minste voorstanders te vinden van de koopzondag. Zij zijn nu ook al het minst open op zondag.

De grotere ondernemers (met meer personeel) zijn de sterkste voorstanders van zondagsopenstelling, en van de verruiming van de huidige regeling. De kleine ondernemers met personeel zijn de grootste tegenstanders.

Een belangrijk verschil in de resultaten is zichtbaar tussen ondernemers die in de huidige zondagsopenstelling reeds geopend zijn en degenen die de deuren dicht houden. Ondernemers die elke koopzondag zijn geopend, zijn aanmerkelijk positiever over de huidige koopzondagen dan de ondernemers die slechts deels geopend zijn en ondernemers die volledig gesloten zijn op zondag. Ook zijn de ondernemers die open zijn in sterkere mate

voorzitter van koopzondagen dan ondernemers die volledig gesloten zijn op zondagen (76% voorzitter en 13% voorzitter). Tevens zijn de reeds geopende ondernemers in sterkere mate voorzitter van verruiming van de zondagsopening. Door dit onderscheid in resultaten weer te geven, is duidelijk dat ondernemers een keuze hebben en de reeds geopende ondernemers ook voorzitter zijn en in sterkere mate voor verruiming zijn. Dit betreft met name de grotere ondernemingen (winkelketens) die een belangrijke economische waarde hebben voor de stad Groningen.

Interviews met de belangenorganisaties voor ondernemers en ondernemingen bevestigen het beeld dat uit de enquête naar voren komt. Het ligt in de eerste plaats genuanceerd. Koopzondagen zijn niet direct in het belang van de kleinere ondernemers. Voor deze groep zijn de lasten op zondag hoger: (1) het sociale aspect, die ene echt vrije dag in de week gaat verloren en (2) het economische aspect, opening op zondag betekent hogere personeelskosten en de omzet op zondag gaat nogal eens ten koste van de omzet op andere dagen. Dit geluid wordt gehoord bij MKB-Nederland, en ook bij de Koninklijke Horeca Nederland. Voor deze organisaties betekent dit niet alleen dat zij daarmee een negatieve mening hebben over (uitbreiding van) de koopzondag, maar zij constateren de situatie.

Tegelijkertijd wordt door de organisaties beaamd, in navolging van de Groningen City Club en de VVV, dat uitbreiding van de zondagsopening goed is voor Groningen als toeristisch product. De situatie zoals die nu is, is verre van ideaal, omdat het voor consumenten (en toeristen) onduidelijk is wanneer op zondag de winkels open zijn en wanneer dus de binnenstad levendig en aantrekkelijk is. Want dat is volgens de meesten het belangrijkste aspect van de koopzondag. Voorspelbaarheid van de zondagsopening brengt meer mensen naar Groningen (en dus meer koopkrachttoevoering). En dat betekent: meer rendement voor alle ondernemers en meer werkgelegenheid.

Er is dus zeker sprake van een dilemma, gezien van de kant van de ondernemers. Dit laat zich ook goed illustreren door een voorbeeld dat is aangedragen door de VVV/Marketing Groningen:

'Uiteindelijk is de ondernemer erbij gebaat dat het aansluit op de behoefte van de klant. Dit is van grote waarde, want de klant wil flexibiliteit en duidelijkheid. Koopzondagen zijn echter soms lastig te realiseren voor de kleine ondernemers. Dit zijn juist de ondernemers die Marketing Groningen koestert in de binnenstad; de kleine ondernemers maken de binnenstad speciaal. Het is absoluut niet de bedoeling dat zij weggeconcentreerd worden door de grote ondernemers.'

2.2 Behoeft personeel

Winkelpersoneel is als zodanig niet geëncquêteerd. Wel is gesproken met vertegenwoordigers van de vakcentrales (FNV en CNV) over het belang van werknemers. Ook hierover zijn de meningen verdeeld. Voor grote ondernemingen waar veel personeel werkzaam is, biedt de koopzondag veel positieve aspecten voor werknemers. Er is de zondags-

toeslag, die extra inkomsten betekent. En er is meer werkgelegenheid, vooral in de sfeer van bijverdiensten voor jongeren.

Voor een deel van het personeel geldt echter ook de minder positieve kant: wanneer werken op zondag een verplichting wordt, is dit niet goed, want dit gaat ten koste van de enige echte rustdag in de week. Formeel mag personeel volgens de Arbeidstijdenwet weigeren te werken op zondagen (tenzij de aard van het werk werken op zondagen met zich meebrengt, zoals brandweer en ziekenhuispersoneel).

2.3 Behoeftte bevolking

Onder de inwoners van de gemeente Groningen is een groter deel voorstander van verruiming van de koopzondagen dan tegenstander. Namelijk 49% is voorstander van verruiming van de zondagsopenstelling (39% is tegen en de rest heeft geen mening). Van de bevolking vindt 29% dat de winkels in het centrum op alle zondagen open mogen; 21% vindt dat dit ook voor de wijkcentra geldt.

Een ruime meerderheid (62%) van de inwoners is van mening dat het openstellen van winkels op zondag geen invloed heeft op de zondagsrust. Een derde vindt dat koopzondagen wel van invloed zijn op de zondagsrust.

Overigens heeft 41% van de bevolking in het afgelopen jaar een koopzondag bezocht (waarvan 97% het centrum). Zij bezochten gemiddeld 4,3 keer een koopzondag. Zij deden dit voornamelijk om recreatieve redenen; in veel mindere mate vanwege tijdsgebrek op andere dagen in de week. Voor ongeveer de helft komt het bezoeken van de koopzondag niet in de plaats van een andere dag; voor ongeveer een derde geldt dit juist wel. Bijna de helft geeft meer dan € 50,- uit op een koopzondagbezoek. De koopzondagbezoekers beoordelen de koopzondag ruim voldoende, in de volgorde: sfeer (rapportcijfer 7,2), drukte (7,0) en aantal winkels open (6,8).

Van de 59% die geen koopzondagbezoek heeft afgelegd in het afgelopen jaar, zegt het merendeel dat niet te doen omdat ze er geen behoefte aan hebben (61%: geen behoefte + 13% doe mijn aankopen op andere dagen); 8% geeft expliciet aan de koopzondag te mijden uit geloofsovertuiging, terwijl 20% zegt niet de koopzondag te bezoeken, omdat zondag de rustdag is. Verruiming van de zondagsopenstelling zou voor slechts weinigen uit deze groep reden zijn om wel op de koopzondagen te gaan winkelen. Wel geeft een deel van de bevolking aan dat de behoefte bestaat aan duidelijkheid over de data van koopzondagen.

2.4 Behoeftte omwonenden

In het onderzoek is afzonderlijk aandacht besteed aan de omwonenden: gedefinieerd als de personen die op maximaal 200 m afstand van een relevant winkelgebied wonen.

Van de omwonenden in het centrum staat een ruime meerderheid (58%) positief tegenover de zondagsopenstelling. Slechts 10% vindt het geen goed idee. Van de omwonenden van wijkcentra is 40% positief en 30% negatief.

Hinder is voor omwonenden hoegenaamd niet aan de orde.

Voor het onderzoek zijn vertegenwoordigers van de bewonersorganisaties Binnenstad-Oost en het A-Kwartier geraadpleegd. Vooropgesteld dat beide organisaties geen uitgesproken mening hebben over dit onderwerp, zijn de vertegenwoordigers beide positief over uitbreiding. Voor de consument (bewoner of toerist) vindt men de verruimde openstelling positief. Voor de veiligheid en openbare orde werkt de koopzondag alleen maar gunstig, vanwege extra drukte die meer sociale controle geeft. De leefbaarheid voor de omwonenden wordt hiermee vergroot.

2.5 Afweging belangen

2.5.1 Economische belangen

De belangen voor zondagsopening gelden met name voor de filiaalbedrijven die een grote toegevoegde waarde hebben voor de Groningse economie. De peiling heeft duidelijk gemaakt dat vooral de grote landelijke ketens op zondag open willen en een groot deel van de ondernemers hieraan volgend is. Deze opening leidt in het merendeel van de gevallen tot extra bezoekersstromen, waardoor het gemiddelde weekbezoek omhoog gaat.

Welbeschouwd profiteren de stad Groningen als toeristisch product en het grootwinkelbedrijf het meeste van de koopzondag, en algemeen wordt verondersteld dat deze ook het meeste zullen profiteren van uitbreiding van het huidige regime. Ook de horeca in de stad zal welvaren bij uitbreiding van de koopzondagen.

Voor de kleine zelfstandige ondernemers, het winkelpersoneel en de bewoners is het beeld diffuser. Zelfstandige ondernemers kunnen natuurlijk ook hogere omzetten halen door op zondag open te zijn. Voor de meeste zelfstandigen geldt echter dat die omzet ten koste gaat van de omzet op andere dagen en dat de personeelskosten op koopzondag hoog zijn. De koopzondag is voor veel ondernemers daardoor nauwelijks rendabel. Overigens hebben de ondernemers de keuze om al dan niet open te gaan.

Een belangrijk geluid vanuit de ondernemers, bevolking en belangenpartijen is dat er behoefte bestaat aan duidelijkheid over de koopzondagen, zoals iedere eerste zondag van de maand. Wanneer deze duidelijkheid bestaat, neemt ook de aantrekkingskracht op de wijde regio toe en heeft Groningen tevens een duidelijker beleid voor de toerist. Om deze aantrekkingskracht van de stad Groningen te vergroten, is vooral deze uitbreiding in de binnenstad gewenst. Overigens dient ook in beschouwing te worden genomen dat de grootste economische impuls te realiseren is in de drukke winkelperioden rondom de decembermaanden.

Voor de wijkcentra georiënteerd op de dagelijkse boodschappen geldt dat het zondagsbezoek toch vooral als substituuat zal gelden voor bezoek op een ander moment in de week. Desondanks zijn de ondernemers gebaat bij rechtsgelijkheid onder het mom van gelijke monniken gelijke kappen. Immers, indien bepaalde wijkcentra wel geopend zijn en andere niet, zullen de geopende wijkcentra kunnen profiteren van de gesloten centra. Ook voor deze winkelgebieden geldt dat het economische belang geoptimaliseerd wordt bij een consistent beleid met betrekking tot de data van zondagsopening.

2.5.2 Zondagsrust

Uit de enquêtes en interviews komt naar voren dat de zondagsrust voor met name kleine ondernemers een belangrijke verworvenheid is, die aangetast wordt door de koopzondag. Een kleine minderheid hecht aan de zondagsrust op religieuze gronden, voor het leeuwendeel gelden alleen sociale motieven hiervoor.

Waar het om gaat, is overigens alleen die ene rustdag die ondernemers en werknemers recreatief kunnen doorbrengen, in sociaal verband. De gewenste zondagsrust heeft niet te maken met de inwoners of consumenten; die hebben immers alle vrijheid om thuis te blijven op zondag. Ook omwonenden van winkelgebieden voelen zich niet aangetast in de zondagsrust.

2.5.3 Leefbaarheid, veiligheid en openbare orde

Door opening op koopzondagen wordt levendigheid gecreëerd in de winkelgebieden. Zowel uit interviews met bewonersorganisaties als de bevolkingsenquête blijkt dat omwonenden de toeloop in de winkelgebieden wel kunnen waarderen. Juist vanwege de drukte neemt de sociale controle toe, waardoor het gevoel van veiligheid een impuls krijgt.

Ook uit interviews met politie en Stadstoezicht blijkt dat de koopzondagen niet tot extra overlast en ingrepen leiden. De veiligheid en openbare orde komen hiermee niet in het geding. Stadstoezicht zet wel extra personeel in om te controleren op het gebied van parkeren en locaties van terrassen. Zeker op koopzondagen gecombineerd met andere evenementen betekent dit een forse inzet van personeel. Overigens vermelden ook politie en Stadstoezicht dat vanwege de drukte het gevoel van veiligheid verbetert.

2.6 Concluderend

Een draagvlakanalyse onder de Groninger bevolking, ondernemers, omwonenden, landelijke winkelketens en belangenpartijen toont een diffuus beeld. De behoefte aan een duidelijk beleid en verruiming van de koopzondagen geldt met name voor de grote winkelketens die een belangrijke economische drager zijn voor de Groninger economie. De behoefte aan meer koopzondagen is echter niet in alle geledingen aanwezig, een forse uitbreiding van het aantal koopzondagen zal dan ook vooral bij de kleine zelfstandigen negatieve gevoelens oproepen. Deze ondernemers maken in de huidige situatie veelal geen gebruik van de mogelijkheid om op zondag open te gaan.

www.gouda.nl

Anderzijds betekent de koopzondag zeker een impuls voor het toerisme en het imago van de stad Groningen. Hierbij is vooral de binnenstad gebaat bij een vast moment in de maand, aangevuld met koopzondagen bij speciale situaties. Hiervoor is het huidige aantal van twaalf koopzondagen te krap. Overigens is het van belang dat ondernemers in de gemeente hiertoe gelijke kansen krijgen en dient verder te worden gekeken dan de binnenstad.

Ook kan worden opgemerkt dat zondagsopening een positieve invloed heeft op leefbaarheid en het gevoel van veiligheid. Overlast blijft beperkt en de zondagsrust voor de bevolking blijkt geen onoverkomelijk probleem.

Slotsom

Op basis van dit uitgevoerde onderzoek concluderen wij dat in de gemeente Groningen draagvlak bestaat om het aantal koopzondagen uit te breiden naar circa 16 koopzondagen. Belangrijkste reden voor deze uitbreiding is dat brede behoefte aanwezig is aan een duidelijk beleid gebaseerd op één vaste zondag per maand aangevuld met enkele koopzondagen rondom de feestdagen. Het grootwinkelbedrijf is groot voorstander van uitbreiding, zelfstandigen zijn veelal tegen maar hebben zelf de keuze de deuren al dan niet te openen, terwijl de bevolking relatief diffuus is in hun mening. Een constructie met 52 koopzondagen per jaar is niet gewenst, maar een lichte uitbreiding is aan te bevelen. Immers, de huidige koopzondagen zijn geaccepteerd, maar verdienen een duidelijkere structuur om beter aan de consumentenbehoefte te voldoen.

Bijlage 1

Resultaten onderzoek ondernemers

Onderzoeksopzet

In maart 2012 is een enquête uitgezet onder de 1.758 detailhandel- en horecaondernemers in de gemeente Groningen. De ondernemers werden per brief en/of e-mail benaderd om een vragenlijst in te vullen. In totaal 278 ondernemers hebben deze ingevuld. In de analyse staan wij stil bij alle aspecten uit de vragenlijsten, waarin wij een onderscheid hebben gemaakt tussen zelfstandige ondernemers en ondernemers die deel uitmaken van een winkelketen (filiaalbedrijf of franchisenemer).

Tot slot staan wij bij de meest relevante vragen over de koopzondagen stil bij het onderscheid tussen ondernemers in:

- huidige zondagsopening (volledig geopend, deels geopend, niet geopend);
- winkelgebied (binnenstad of elders);
- branche (dagelijks, recreatief, doelgericht, horeca);
- omvang (aantal werknemers in dienst).

Eerst staan wij stil bij de responsverdeling in de hiervoor genoemde segmenten. Omdat de respons goed verdeeld is over de bovengenoemde categorieën is het onderzoek representatief voor de Groninger ondernemers. De 278 geslaagde enquêtes betekenen dat met een standaard foutmarge van 5% uitspraken gedaan kunnen worden met een betrouwbaarheidsniveau van 93%.

De verdeling over de verschillende winkelgebieden is opgesomd in tabel B1.1; duidelijk is de dominantie onder de respons van ondernemers in het centrum. Deze respons (66%) komt vrijwel overeen met het totale aandeel ondernemers vanuit de gehele populatie (61%) die in het centrum gevestigd zijn.

Winkelgebied	N	%
Bedumerweg	1	0
Beijum West	2	1
centrum Groningen	182	66
De Wijert	2	1
Hoendiep	15	5
Hoogkerk	3	1
Korreweg	2	1
Lewenborg	6	2
Meeuwerderweg	1	0
Overwinningsplein	5	2
Paddepoel	6	2
Paterswoldseweg	3	1
Peizerweg	7	3
Rijksweg Groningen	3	1
Selwerd	3	1
Sontplein	4	1
UMCG	2	1
Verlengde Hereweg	6	2
Vinkenhof	3	1
Wielewaalplein	1	0
Anders	21	8
Totaal	278	100

Tabel B1.1: Verdeling winkelgebied

De verdeling over branches is weergegeven in tabel B1.2. Mode is het sterkst vertegenwoordigd met 25%. Verder is er een grote groep 'In en om het huis' van 16% in de steekproef, in de dagelijkse sector (22%) en van hobby 11%. Wanneer wij dit relateren aan de populatie dan blijkt het keurig verdeeld te zijn, met uitzondering van de horeca. De horeca is vertegenwoordigd met 11%, maar in de populatie maakt deze groep 33% van de ondernemingen uit. Omdat vooral de respons van de detaillisten van belang is, betekent deze afwijking geen onoverkomelijk probleem voor de responsverantwoording.

hoofdbranche	branche	N	%
dagelijks	supermarkt	16	6
dagelijks	dagelijkse detailhandel overig (levensmiddelen)	32	12
dagelijks	persoonlijke verzorging (drogisterij)	11	4
recreatief	warenhuis	7	3
recreatief	mode	68	25
recreatief	huishoudelijke- en luxe artikelen	21	8
recreatief	sport en Spel	6	2
recreatief	hobby	29	11
recreatief	media	5	2
doelgericht	plant en Dier	5	2
doelgericht	bruin- en witgoed	8	3
doelgericht	in-en-om-het-huis (meubels, bouwmarkten, tuincentra)	44	16
horeca	horeca	30	11
overig	dienstverlening	7	3
-	weet niet/geen mening	3	1
overig	anders	6	2
	totaal	298	108

Tabel B1.2: Verdeling branches

Het leeuwendeel van de respondenten is zelfstandig ondernemer (zie tabel B1.3); 19% bestaat uit filiaalbedrijven en 7% uit franchisenemers. Het aandeel zelfstandige ondernemers (70%) komt vrijwel overeen met het aandeel zelfstandige ondernemers in de populatie (71%).

type ondernemer	N	%
zelfstandig ondernemer	195	70
franchisenemer	20	7
ik heb een filiaalbedrijf	52	19
weet niet/onbekend	11	4
totaal	278	100

Tabel B1.3: Verdeling zelfstandig ondernemers, filiaalbedrijven, franchisenemers

In de steekproef zitten veel kleine bedrijven, maar die zijn relatief ondervertegenwoordigd. Tabel B1.4 laat zien dat 62% van de bedrijven tot tien personeelsleden heeft. In de populatie heeft circa driekwart van de bedrijven tien personeelsleden. Dit wordt mede veroorzaakt door de ondervertegenwoordiging van de horeca in de steekproef.

aantal personeelsleden	N	% steekproef
geen personeel in dienst	35	13
1 tot 5 personeelsleden	97	35
6 tot 10 personeelsleden	40	14
11 tot 20 personeelsleden	15	5
21 tot 50 personeelsleden	15	5
51 tot 100 personeelsleden	13	5
meer dan 100 personeelsleden	14	5
onbekend	49	18
totaal	278	100

Tabel B1.4: Aantal personeelsleden in dienst

Algemeen oordeel ondernemers

De meningen van ondernemers over koopzondagen zijn diffuus. Er is een verschil tussen de zelfstandigen en de franchisenemers/filiaalhouders (winkelketens): bij die laatste groep is een kleine meerderheid positief (52%), terwijl de zelfstandigen overwegend negatief zijn (59%). Al met al is een meerderheid van de ondernemers negatief over het algemene oordeel betreffende koopzondagen.

algemeen oordeel koopzondagen	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
positief	31	52	37
negatief	59	42	54
geen mening	9	6	8
weet niet	1	0	1
totaal	100	100	100

Tabel B1.5: Oordeel koopzondagen naar type ondernemer

In lijn hiermee zijn de voorkeuren van de ondernemers (tabel B1.6) : het merendeel van de zelfstandigen heeft liever geen koopzondag (61%), terwijl de filiaalhouders en franchisenemers liever wel een koopzondag hebben (65%).

voorkeur koopzondagen	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
wel	35	65	44
geen	61	34	53
weet niet/geen mening	5	1	4
totaal	100	100	100

Tabel B1.6: Liever wel of geen koopzondagen

Van de zelfstandig ondernemers (tabel B1.7) is lang niet elke zelfstandige geopend op koopzondagen; 44% is nooit open op zondag. De winkelketens zijn het meeste open op zondagen.

geopend op koopzondag	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
ja, alle koopzondagen	30	61	40
ja, een deel van de koopzondagen	25	12	21
nee	44	27	39
totaal	100	100	100

Tabel B1.7: Geopend op koopzondag

De zelfstandigen die op zondag hun deuren openen, lijken dat vooral te doen vanuit bedrijfseconomische redenen, omdat de concurrentie het ook doet en om de consument een plezier te doen (tabel B1.8). Vanuit de zelfstandigen is de belangrijkste reden om in te spelen op de consumentenbehoefte. Overigens tellen de percentages in tabel B1.8 op tot een totaal boven de 100%, omdat meerdere antwoorden mogelijk zijn.

reden om deel te nemen	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
de concurrentie doet het ook	83	33	115
inspelen op consumentenwens	86	50	139
bedrijfseconomische reden (winst, omzet)	99	34	131
positieve ervaringen elders	5	14	21
verplicht vanuit hoofdkantoor	0	20	25
geen mening/wil niet zeggen	2	0	2
anders	38	10	46
totaal	313	161	479

Tabel B1.8: Reden om wel deel te nemen (meerdere antwoorden mogelijk)

Ondernemers die niet deelnemen aan koopzondagen, blijven dicht omdat ze zelf een rustdag willen hebben, en omdat het te weinig oplevert. Een andere belangrijke reden is dat de personeelskosten te hoog zijn en hierdoor de kosten-batenverhouding negatief uitslaat (zie tabel B1.9).

reden om niet deel te nemen	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
zondag is een rustdag	129	38	172
vanwege (geloofs)overtuiging	32	8	41
onvoldoende personeel	41	11	54
te hoge personeelskosten	74	23	100
geen winkels open/te weinig winkels open	54	19	74
omzet (uitblijven van ...)	74	23	100
geen mening/wil niet zeggen	2	0	3
Anders	29	26	51
Totaal	435	147	595

Tabel B1.9: Reden om niet deel te nemen (meerdere antwoorden mogelijk)

Voor de winkelketens ziet 46% een toename in de bezoekersaantallen vanwege de zondagsopening, terwijl dit voor de zelfstandigen 22% is, zoals zichtbaar in tabel B1.10.

verandering aantal bezoekers	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
ja, toename in bezoekersaantallen	22	46	31
ja, afname in bezoekersaantallen	6	5	5
gelijk gebleven	56	38	49
geen mening/weet niet	17	11	15
totaal	100	100	100

Tabel B1.10: Verandering aantal bezoekers, onder de ondernemers die deelnemen

De extra bezoekers op koopzondagen zijn voor 40% van de ondernemers ten koste gegaan van het aantal bezoekers op andere dagen, terwijl dit voor 41% van de ondernemers niet zo is. Voor zelfstandige ondernemers geldt dat een groter deel ten koste is gegaan van bezoek op andere dagen dan voor de winkelketens.

ten koste bezoekers andere dagen	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
ja	43	36	40
nee	35	51	41
geen mening/weet niet	22	13	19
totaal	100	100	100

Tabel B1.11: Aantrekken bezoekers op koopzondag ten koste gegaan van bezoekers andere dagen, onder deelnemende ondernemers

De ondernemers zijn in meerderheid tegen het verruimen van de zondagsopenstelling. Dit geldt sterker voor de zelfstandige ondernemers dan voor de filiaalhouders en franchisenemers.

voorstander verruimen zondagsopenstelling	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
ja	17	45	25
nee	80	53	72
geen mening/onbekend	3	2	3
totaal	100	100	100

Tabel B1.12: Voor- of tegenstander van verruimen zondagsopenstelling

Tabel B1.13 geeft de mening van de voorstanders voor verruiming weer. De ondernemers die voorstander zijn van het verruimen van de zondagsopenstelling geven als belangrijkste redenen: speelt in op de consumentenwens, omzeteffect en het huidige aantal is te weinig.

reden voorstander maatregel	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
huidig aantal geopende zondagen is te weinig	42	59	51
positief effect voor mijn omzet	70	65	67
speelt in op consumentenwens	73	81	77
rechtvaardigheid: gelijke monniken, gelijke kappen	36	30	33
anders	3	8	6
totaal	224	243	234

Tabel B1.13: Reden voorstander uitbreiding koopzondagen (meerdere antwoorden mogelijk)

Tabel B1.14 geeft de mening weer van de ondernemers die tegen verruiming van het aantal koopzondagen zijn. Het belangrijkste argument om tegen verruiming van de koopzondagen te zijn, is zowel voor de zelfstandige ondernemers als winkelketens het idee dat het ten koste gaat van de vrije dag. Ook aspecten rondom de hoge personeelskosten en het gebrek aan personeel zijn voor de betreffende ondernemers belangrijke redenen om tegen verruiming te zijn.

reden tegenstander maatregel	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
vanwege (geloofs)overtuiging	12	9	12
huidige aantal geopende zondagen is te veel	35	50	39
negatief effect voor mijn omzet	32	23	30
te weinig personeel om in te zetten	37	27	35
te hoge personeelskosten	47	59	50
gaat ten koste van rust/vrije dagen	85	66	81
koopzondag	3	5	4
anders	15	25	18
totaal	267	264	266

Tabel B1.14: Reden voorstander uitbreiding koopzondagen, meerdere antwoorden mogelijk

Aan de ondernemers is gevraagd hoe vaak zij zelf gebruik zouden maken van de mogelijkheid om open te gaan. De helft van de zelfstandigen zou niet opengaan en een derde zou één tot twaalf keer per jaar open gaan. Voor de winkelketens geldt dat ruim 40% vaker zou opengaan dan de huidige twaalf keer per jaar.

hoe vaak zelf open	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
altijd	13	20	15
25-50 keer per jaar	1	6	2
13-25 keer per jaar	4	15	7
1-12 keer per jaar	32	38	34
Niet	50	22	42
totaal	100	100	100

Tabel B1.15: Hoe vaak zelf open op zondag

Het gewenste aantal van de ondernemers is voor 61% gelijk aan het huidige aantal; 21% zou liever vaker open willen (vooral winkelketens) en 16% is op dit moment vaker open dan wenselijk geacht.

meer of minder dan huidig	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
meer	13	41	21
minder	15	20	16
gelijk	71	38	61
weet niet	2	1	1
totaal	100	100	100

Tabel B1.16: Gewenst aantal is meer of minder dan huidige zondagsopenstelling

Tabel B1.17 laat zien wat ondernemers het meest geschikte aantal koopzondagen vinden voor de gemeente. Hieruit blijkt dat de meeste ondernemers voorstander zijn van één tot twaalf keer per jaar of geen koopzondag. Overigens zijn de winkelketens voor een groter deel voorstander van minstens dertien koopzondagen per jaar. Het voordeel van een verruiming is dat dan voor een duidelijk regime van elke eerste zondag van de maand gekozen kan worden.

hoe vaak zou open moeten zijn	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
altijd	10	19	13
25-50 keer per jaar	3	10	5
13-25 keer per jaar	5	14	8
1-12 keer per jaar	39	41	40
niet	42	16	34
totaal	100	100	100

Tabel B1.17: Hoe vaak zouden de winkels in Groningen op zondag open moeten zijn

Werknemers

Van de op zondag geopende ondernemers heeft 21% extra personeel moeten aannemen voor de zondagopenstelling (zie tabel B1.18).

extra personeel	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
ja	17	28	21
nee	79	69	76
weet niet/geen mening	4	3	4
totaal	100	100	100

Tabel B1.18: Extra personeel nodig? (ondernemers die geopend zijn op zondag)

Aan de ondernemers is gevraagd wat de mening van het personeel is over het werken op zondag. Dit blijkt voor de winkelketens aanzienlijk positiever dan voor de zelfstandige ondernemers, zoals zichtbaar in tabel B1.19.

mening personeel	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
positief	13	34	21
neutraal	18	10	15
negatief	31	16	26
verschillend (sommige werknemers positief, sommige werknemers negatief)	17	36	24
weet niet/geen personeel in dienst	21	3	15
totaal	100	100	100

Tabel B1.19: Mening personeel (ondernemers die geopend zijn op zondag)

De belangrijkste redenen dat het personeel positief is over de koopzondagen zijn de extra inkomsten en de vrije momenten elders in de week (zie tabel B1.20).

positief personeel	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
extra salaris/inkomsten	64	95	83
vrije momenten elders in de week	43	62	54
komt slechts enkele malen per jaar voor	14	14	14
weet niet/geen mening	7	0	3
anders	14	24	20
totaal	143	195	174

Tabel B1.20: Reden medewerkers positief (meerdere antwoorden mogelijk)

Medewerkers zijn vooral negatief over het werken op koopzondagen omdat het ten koste gaat van het weekend. Aspecten als geloofsovertuiging en de zondagsrust gelden nauwelijks.

negatief personeel	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
zondag is rustdag	6	0	5
vanwege geloofsovertuiging	3	0	2
gaat ten koste van weekend/vrijtijdsbestedingen	85	100	88
anders	6	0	5
totaal	100	100	100

Tabel B1.21: Reden medewerkers negatief

Op zondag geopende winkels

In de tabellen B1.1 t/m B1.21 is de mening weergegeven van alle in Groningen gevestigde ondernemers. Er is echter een belangrijk onderscheid te maken in de winkeliers die momenteel op zondag al geopend zijn en die gesloten zijn. Immers, winkeliers die momenteel de mogelijkheid om op zondag te openen aan zich voorbij laten gaan, zullen naar verwachting ook in de toekomst geen voorstander zijn van zondagsopening. Derhalve zijn in de tabellen B1.22a t/m B1.22c de belangrijkste resultaten weergegeven met een onderscheid naar de huidige openstelling op koopzondagen. De belangrijkste conclusies hieruit:

- Ondernemers die elke koopzondag zijn geopend, zijn aanmerkelijk positiever over de huidige koopzondagen dan de ondernemers die slechts deels geopend zijn en ondernemers die volledig gesloten zijn op zondag.
- Ook zijn de ondernemers die open zijn in sterkere mate voorstander van koopzondagen dan ondernemers die volledig gesloten zijn op zondagen (76% voorstander en 13% voorstander). Tevens zijn de reeds geopende ondernemers in sterkere mate voorstander van verruiming van de zondagsopening.
- Door dit onderscheid in resultaten weer te geven, is duidelijk dat ondernemers een keuze hebben en de reeds geopende ondernemers ook voorstander zijn en in sterkere mate voor verruiming zijn. Dit betreft met name de grotere ondernemingen (winkelketens) die een belangrijke economische waarde hebben voor de stad Groningen.

algemeen oordeel huidige zondagopenstelling	% alle koopzondagen geopend	% deel van de koopzondagen geopend	% niet geopend	% totaal
positief	53	31	25	37
negatief	45	64	57	54
geen mening	2	3	18	8
weet niet	1	2	0	1
totaal	100	100	100	100

Tabel B1.22a: Algemeen positief of negatief over de huidige koopzondagen in Groningen

voorstander koopzondagen	% alle koopzondagen geopend	% deel van de koopzondagen geopend	% niet geopend	% totaal
wel	76	39	13	44
geen	23	56	81	53
weet niet/geen mening	1	5	6	4
totaal	100	100	100	100

Tabel B1.22b: Voor- of tegenstander koopzondagen

verruiming koopzondagen	% alle koopzondagen geopend	% deel van de koopzondagen geopend	% niet geopend	% totaal
ja	45	15	10	25
nee	52	83	87	72
geen mening/onbekend	4	2	3	3
totaal	100	100	100	100

Tabel B1.22c: verruiming koopzondagen

Onderscheid overige en centrumwinkelgebieden

In de tabellen B1.23a t/m B1.23e zijn de meest relevante resultaten weergegeven, onderscheiden naar de binnenstad en de overige winkelgebieden. De belangrijkste conclusies hieruit:

- Het algemeen oordeel over de huidige zondagsopenstelling is vrijwel gelijk vergeleken tussen zowel ondernemers in de binnenstad als in de rest van de gemeente. Ook in de binnenstad is het merendeel negatief.
- Op de vraag of men voorstander van koopzondagen is, blijkt wel een duidelijk onderscheid. In de binnenstad is het merendeel voorstander van koopzondagen (51%), terwijl in de overige winkelgebieden de meerderheid tegen koopzondagen is (67%).
- In de huidige zondagsopenstelling zijn in de binnenstad (72%) meer ondernemers geopend dan in de overige winkelgebieden (39%). Het aandeel geopende winkels dat vanwege de zondagsopening meer bezoekers trekt, is in de binnenstad lager dan in de overige winkelgebieden.
- In de binnenstad is een groter aandeel van de ondernemers tegen verruiming van koopzondagen dan in de overige winkelgebieden. Namelijk 73% in de binnenstad en 70% in de overige winkelgebieden.

algemeen oordeel huidige zondagsopenstelling	% centrum Groningen	% overige winkelgebieden	% totaal
positief	38	35	37
negatief	55	51	54
geen mening	5	14	8
weet niet	1	0	1
totaal	100	100	100

Tabel B1.23a: Algemeen positief of negatief over de huidige koopzondagen in Groningen

voorstander koopzondagen	% centrum Groningen	% overige winkelgebieden	% totaal
wel	51	30	44
Geen	45	67	53
Weet niet/geen mening	4	3	4
totaal	100	100	100

Tabel B1.23b: Voor- of tegenstander koopzondagen

open op koopzondagen	% centrum Groningen	% overige winkelgebieden	% totaal
ja, alle koopzondagen	48	23	40
ja, een deel van de koopzondagen	24	16	21
nee	27	61	39
totaal	100	100	100

Tabel B1.23c: Open op koopzondag

verruiming koopzondagen	% centrum Groningen	% overige winkelgebieden	% totaal
ja	23	29	25
nee	73	70	72
geen mening/onbekend	4	1	3
totaal	100	100	100

Tabel B1.23d: verruiming koopzondagen

wijziging in bezoekersaantallen door koopzondag	% centrum Groningen	% overige winkelgebieden	% totaal
ja, toename in bezoekersaantallen	26	49	31
ja, afname in bezoekersaantallen	5	5	5
gelijk gebleven	54	32	49
geen mening/weet niet	15	14	15
totaal	100	100	100
ten koste gegaan van andere koopdagen			
ja	42	32	40
nee	39	49	41
geen mening/weet niet	19	19	19
totaal	100	100	100

Tabel B1.23e: Wijziging in bezoekersaantallen door koopzondag

Onderscheid per hoofdbranche

In de tabellen B1.24a t/m B1.24e zijn de meest relevante resultaten weergegeven, onderscheiden naar de binnenstad en de overige winkelgebieden. De belangrijkste conclusies hieruit:

- Het algemene oordeel over de huidige zondagsopenstelling is door de horeca positiever dan door de detaillisten. Binnen de detailhandel blijken ondernemers in de recreatieve branche minder negatief dan de ondernemers in dagelijks en doelgerichte artikelen.
- Op de vraag of men voorstander van koopzondagen is, blijkt dat ondernemers in de horeca en recreatieve branche voor het merendeel voorstander zijn, terwijl doelgerichte en dagelijkse aanbieders vaker tegenstander zijn.
- In de huidige zondagsopenstelling zijn horecaondernemers het meeste geopend (80%), gevolgd door recreatieve aanbieders (70%), doelgerichte aanbieders (62%) en dagelijkse aanbieders (35%). Vooral voor de dagelijkse en doelgerichte branches betekent de zondagsopening extra bezoekers. Voor de horeca geldt dat de extra bezoekers op zondag in zijn geheel niet ten koste gaan van bezoekers op andere dagen.
- Vooral horecaondernemers zijn voorstander voor verruiming, terwijl vanuit de detaillisten een groter deel tegen is.

algemeen oordeel huidige zondagsopenstelling					
	% dagelijks	% recreatief	% doelgericht	% horeca	% totaal
positief	28	38	33	53	37
negatief	56	55	64	30	54
geen mening	16	6	2	17	8
weet niet	0	1	2	0	1
totaal	100	100	100	100	100

Tabel B1.24a: algemeen positief of negatief over de huidige koopzondagen in Groningen

voorstander koopzondagen					
	% dagelijks	% recreatief	% doelgericht	% horeca	% totaal
wel	30	48	45	60	44
geen	66	47	55	40	52
weet niet/geen mening	4	5	0	0	3
totaal	100	100	100	100	100

Tabel B1.24b: Voor- of tegenstander koopzondagen

open op koopzondagen	% dagelijks	% recreatief	% doelgericht	% horeca	% totaal
ja, alle koopzondagen	20	47	31	73	40
ja, een deel van de koopzondagen	14	23	31	7	22
nee	65	30	38	20	38
totaal	100	100	100	100	100

Tabel B1.24c: Open op koopzondag

verruiming koopzondagen	% dagelijks	% recreatief	% doelgericht	% horeca	% totaal
ja	20	22	29	50	25
nee	80	76	71	43	72
geen mening/onbekend	0	2	0	7	3
totaal	100	100	100	100	100

Tabel B1.24d: Verruiming koopzondagen

wijziging in bezoekersaantallen door koopzondag	% dagelijks	% recreatief	% doelgericht	% horeca	% totaal
ja, toename in bezoekersaantallen	41	25	41	38	31
ja, afname in bezoekersaantallen	12	2	12	4	5
gelijk gebleven	47	57	41	33	49
geen mening/weet niet	0	16	6	25	15
totaal	100	100	100	100	100
Ten koste gegaan van andere koopdagen					
ja	41	43	56	8	40
nee	47	36	41	54	41
geen mening/weet niet	12	20	3	38	19
totaal	100	100	100	100	100

Tabel B1.24e: Wijziging in bezoekersaantallen door koopzondag

Onderscheid naar winkelomvang

In de tabellen B1.25a t/m B1.25e zijn de meest relevante resultaten weergegeven, onderscheiden naar winkelomvang. Hiervoor is een opdeling gemaakt naar aantal werknemers per winkels.

De belangrijkste conclusies hieruit:

- Het algemene oordeel over de huidige zondagsopenstelling is negatiever voor kleine bedrijven (tot vijf werknemers). Vooral de winkels met 11 ten en met 25 en 51 tot en met 100 werknemers zijn grotendeels positief gestemd.
- Ondernemers met meer personeelsleden zijn duidelijk vaker voorstander van koopzondagen dan de ondernemers met een beperkt aantal medewerkers. Dit geldt voor ondernemers met minimaal elf werknemers.
- In de huidige zondagsopenstelling zijn de grotere ondernemers vaker geopend dan de ondernemers met minder personeel. De grote ondernemingen hebben te maken gehad met een groei in bezoekersaantallen en dit is nauwelijks ten koste gegaan van de bezoeken op andere koopdagen.
- Ondernemers met minder dan tien medewerkers zijn voor het overgrote deel tegen verruiming van de zondagsopenstelling. Bij de ondernemers met meer medewerkers is het merendeel juist voorstander. Dit is een belangrijk inzicht, omdat de grote ondernemers een grotere invloed hebben op de aantrekkingskracht van Groningen en hiermee van groter belang zijn wat betreft de economische waarde.

algemeen oordeel huidige zondagsopenstelling					% 11-25	% 26-50	% 51-100	% >100	% totaal
	% 0-1	% 2-5	% 6-10						
positief	30	35	48	61	33	62	50	40	
negatief	52	62	45	39	67	38	43	52	
geen mening	19	4	8	0	0	0	7	7	
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	

Tabel B1.25a: Algemeen positief of negatief over de huidige koopzondagen in Groningen

voorstander koopzondagen					% 11-25	% 26-50	% 51-100	% >100	% totaal
	% 0-1	% 2-5	% 6-10						
wel	35	32	53	67	67	75	69	64	
geen	56	67	45	33	33	25	31	36	
geen mening	9	1	3	0	0	0	0	0	
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	

Tabel B1.25b: Voor- of tegenstander koopzondagen

open op koopzondagen	% 0-1	% 2-5	% 6-10	% 11-25	% 26-50	% 51-100	% >100	% totaal
ja, alle koopzondagen	39	26	50	50	92	46	57	41
ja, een deel van de koopzondagen	20	26	30	11	8	38	14	23
nee	41	49	20	39	0	15	29	35
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabel B1.25c: Open op koopzondag

verruiming koopzondagen	% 0-1	% 2-5	% 6-10	% 11-25	% 26-50	% 51-100	% >100	% Totaal
ja	11	18	23	56	67	54	57	27
nee	81	81	78	39	33	46	43	70
geen mening	7	1	0	6	0	0	0	3
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabel B1.25d: Verruiming koopzondagen

wijziging in bezoekers aantallen door koopzondag	% 0-1	% 2-5	% 6-10	% 11-25	% 26-50	% 51-100	% >100	% totaal
ja, toename in bezoekersaantallen	13	15	34	55	67	55	80	33
ja, afname in bezoekersaantallen	3	10	9	9	0	0	0	6
gelijk gebleven	63	55	53	27	8	36	20	47
geen mening/weet niet	22	20	3	9	25	9	0	14
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
ten koste gegaan van andere kooldagen								
ja	41	60	50	9	25	9	20	41
nee	19	25	38	82	58	82	80	41
geen mening/weet niet	41	15	13	9	17	9	0	18
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabel B1.25e: Wijziging in bezoekersaantallen door koopzondag

Bijlage 2

Peiling filiaalbedrijf

Onderzoeksopzet

In april 2012 zijn 240 hoofdkantoren van filiaalbedrijven die in Groningen gevestigd zijn, benaderd. Dit heeft plaatsgevonden via een 'mixed mode'-benadering, waarin zowel telefonisch als per e-mail deze bedrijven benaderd zijn. Hiervoor is maximaal driemaal een herhaalactie uitgevoerd. De respons is uitgekomen op 94 geslaagde enquêtes. Uit een analyse van de ondernemersenquête in Groningen bleek dat nog eens zes enquêtes bruikbaar waren, omdat deze hebben deelgenomen aan het aanvullende onderzoek en wel openbaar hun bedrijfsmening kenbaar heeft gemaakt. Hierdoor zijn in totaal 100 geslaagde vragenlijsten afgenomen. Deze resultaten geven een representatief beeld van de landelijk gevestigde winkelketens in Groningen.

De analyse is ingegaan op de volgende aspecten:

- de houding van de organisatie tegenover koopzondagen;
- de reden voor deze houding;
- de mening over verruiming koopzondagen in Groningen en opening bij verruiming.

In de rapportage hebben wij onderscheid gemaakt in locatie (centrum, overig of beide) en branche (dagelijks, mode en luxe, vrije tijd, in/om huis). Horeca en dienstverlening zijn niet in deze peiling opgenomen. In tabel B2.1 is de responsverdeling opgenomen, waarin de locatie in Groningen en de branche zichtbaar is. Hieruit blijkt dat het modische aanbod vooral in het centrum of in het centrum+elders gevestigd is, terwijl in/om huis (doelgericht) vooral buiten het centrum gevestigd is.

locatie	dagelijks	in/om huis	mode en luxe	vrije tijd	totaal
beide	1	3	10		14
centrum	6	8	26	8	48
elders	9	27		2	38
totaal	16	38	36	10	100

Tabel B2.1: Responsverdeling naar branche en locatie in Groningen

Houding ten opzichte van koopzondagen

Uit de tabellen B2.2 en B2.3 blijkt dat het overgrote deel van de organisaties een positieve houding heeft ten opzichte van zondagsopeningen. Slechts 4% is negatief. Vooral in het centrum zijn veel filialen gevestigd, die hun lokale aanbieders verplichten op zondag open te gaan als deze mogelijkheid er is. Ook is een groot deel van de organisaties neutraal. Dit komt, omdat zij de keuze laten aan hun lokale franchisenemer en zij geen eenduidig bedrijfsbeleid voeren.

Wanneer onderscheid wordt gemaakt in branchering, dan blijken vooral dagelijkse aanbieders het vaak over te laten aan de lokale ondernemer. De grote bedrijven in de branche in/om huis, zoals bouwmarkten en meubelbedrijven verplichten veelal hun bedrijven om op zondag open te gaan. Ditzelfde geldt voor de branche vrije tijd (sport, spel, hobby).

houding	% centrum	% elders	% beide	% totaal
positief - verplicht	42	24	29	33
positief - keuze	25	24	21	24
neutraal	29	47	50	39
negatief	4	5	0	4
totaal	100	100	100	100

Tabel B2.2: Houding ten opzichte van koopzondagen per locatie in Groningen

houding	% dagelijks	% mode en		% in/om	
		luxe	huis	% vrije tijd	%totaal
positief - verplicht	31	18	49	40	33
positief - keuze	13	29	20	40	24
neutraal	56	45	29	20	39
negatief	0	8	3	0	4
totaal	100	100	100	100	100

Tabel B2.3: Houding ten opzichte van koopzondagen per branche

In tabel B2.4 zijn de redenen genoemd om positief te zijn over koopzondagen. Veruit het meeste genoemd is dat het om bedrijfseconomische redenen gaat, dus omzet en winst. Daarnaast is ook inspelen op de consumentenwens een belangrijke reden en hebben veel filiaalbedrijven positieve ervaringen opgedaan in andere steden met enige aantrekkingskracht. Vooral de aantrekkingskracht op de toeristische en ook Duitse consument is in een aantal gevallen nadrukkelijk aangegeven.

Omdat slechts enkele organisaties een negatieve houding ten opzichte van koopzondagen hebben, zijn deze resultaten niet te kwantificeren. De enige genoemde reden, is dat de zondagsrust wordt aangetast voor de lokale ondernemer wat in een enkel geval met de geloofsovertuiging te maken heeft.

redenen voor positieve houding	%
bedrijfseconomische redenen	42
inspelen op de consumentenwens	29
de concurrentie doet het ook	13
positieve ervaringen elders	16
totaal	100

Tabel B2.4: Redenen voor positieve houding

Verruiming koopzondagen

In de tabellen B2.5 en B2.6 is de mening van de organisaties over verruiming van de koopzondagen in Groningen gegeven. De vraag is gesteld of men voorstander is van verruiming, waarbij iedere eerste zondag van de maand aangevuld met enkele koopzondagen tijdens drukke perioden, de winkels open gaan. Tevens is gevraagd of de betreffende filialen dan open zouden gaan.

In tabel B2.5 is zichtbaar dat het overgrote deel voorstander van verruiming is en ook open zou gaan. Daarnaast heeft ook een groot deel van de filiaalbedrijven geen mening, omdat zij dit aan de lokale ondernemer overlaten. Overigens valt op dat ook een deel van de ketens in principe tegen verruiming is, maar toch open zou gaan. Dit aandeel is groter dan de ondernemingen die gesloten zouden blijven. Uit de tabellen B2.5 en B2.6 kan afgeleid worden dat bij verruiming van de zondagsopening het overgrote deel van de winkelketens daadwerkelijk open zou gaan tijdens deze koopzondagen.

verruiming	% centrum	% overig	% beide	% totaal
voorstander + open	59	36	40	47
voorstander + gesloten	2	3	0	2
tegenstander + open	7	3	0	5
tegenstander + gesloten	2	6	0	3
geen mening	29	53	60	43
totaal	100	100	100	100

Tabel B2.5: Mening over verruiming koopzondagen per locatie in Groningen

verruiming	% mode en				% totaal
	% dagelijks	luxe	% in/om huis	% vrije tijd	
voorstander + open	46	31	62	63	47
voorstander + gesloten	15	0	0	0	2
tegenstander + open	0	6	3	13	5
tegenstander + gesloten	0	8	0	0	3
geen mening	38	56	34	25	43
totaal	100	100	100	100	100

Tabel B2.6: Mening over verruiming koopzondagen per branche

Overig koopzondagenbeleid

Veel organisaties stellen dat zij hun zondagsopening aanpassen aan de opening van de grote warenhuizen en kledingwinkels. Uit de peiling onder deze grootste filiaalbedrijven wordt duidelijk dat zij grote voordelen zien in verruiming van de zondagsopening en hier ook naar streven. Ditzelfde geldt feitelijk voor de grote perifere aanbieders, zoals bouwmarkten en tuincentra. De kleinere filiaalbedrijven die nabij dergelijke locaties zijn gevestigd, zijn dan veelal volgend.

Bijlage 3

Resultaten onderzoek bevolking

In maart 2011 is een draagvlakonderzoek uitgevoerd onder de bevolking van de gemeente Groningen. Binnen de bevolking is bijzondere aandacht besteed aan de groep omwonenden, gedefinieerd als die personen die in een straal van 200 m van een winkelgebied wonen dat wel eens op zondag geopend is.

Onderzoeksopzet

Voor dit onderzoek zijn inwoners van de gemeente Groningen gevraagd deel te nemen via een telefonische enquête. Daarmee is de mening van consumenten in beeld gebracht en van de mensen die geen bezoek brengen aan de koopzondagen. Voor het telefonische onderzoek zijn in totaal 446 enquêtes afgenomen geografisch verdeeld over de gemeente Groningen. Deze aantallen zijn dusdanig dat de mening van de totale Groninger bevolking representatief in beeld is gebracht. Met een standaard foutmarge van 5% bedraagt het betrouwbaarheidsniveau van deze uitspraken 96%.

Kenmerken respondenten en weging

De kenmerken van de respondenten zijn weergegeven in de tabellen B3.1 en B3.2. In de data waren de jongeren en de mannen ondervertegenwoordigd. Door middel van een weegfactor is de verdeling naar leeftijd en geslacht, gelijkgesteld aan de werkelijke verdeling onder de Groninger bevolking.

leeftijd	N (data)	N (gewogen)	% (gewogen)
15-20 jaar	7	37	9
21-35 jaar	31	166	38
36-50 jaar	110	97	22
51-65 jaar	132	83	19
65+ jaar	160	54	12
totaal	440	437	100

Tabel B3.1: Leeftijdsverdeling

geslacht	N (data)	N (gewogen)	% (gewogen)
man	170	216	49
vrouw	271	225	51
totaal	441	441	100

Tabel B3.2: Geslachtsverdeling

In alle tabellen die volgen worden de gewogen resultaten gepresenteerd.

Bezoek koopzondag

In tabel B3.3 is weergegeven welk aandeel van de Groninger bevolking het afgelopen jaar een koopzondag heeft bezocht in de gemeente Groningen. Een kleine meerderheid (59%) heeft het afgelopen jaar geen koopzondag bezocht.

bezoek koopzondag	N	%
ja	183	41
nee	260	59
totaal	443	100

Tabel B3.3: Bezoek koopzondag

De resultaten die in deze paragraaf zijn beschreven, hebben betrekking op de bewoners die hebben aangegeven het afgelopen jaar wel eens een koopzondag te hebben bezocht (183 personen). Tabel B3.4 laat zien naar welke winkelgebieden de Groningers die het afgelopen jaar wel eens een koopzondag hebben bezocht, zijn geweest. Men kon meerdere antwoorden geven, vandaar dat het totaal optelt tot meer dan 100%.

Winkelgebied	N	%
centrum Groningen	179	97
De S LohmanIn	2	1
Floresstraat	1	1
Hereweg	9	5
Hoendiep	1	0
Peizerweg	1	0
Rijksweg Groningen	0	0
Selwerd	1	0
Sontplein	1	0
Verlengde Hereweg	1	0
anders	3	1
totaal	199	107

Tabel B3.4: Verdeling bezochte winkelgebieden (meerdere antwoorden mogelijk)

De inwoners van Groningen die het afgelopen jaar wel eens op een koopzondag een bezoek hebben gebracht aan het centrum van Groningen deden dit gemiddeld 4,3 keer. Tabel B3.5 laat zien met welke reden de koopzondagen worden bezocht. Men kon meerdere antwoorden geven, vandaar dat het totaal optelt tot meer dan 100%. De voornaamste reden is recreatief winkelen (63%). Door 15% is een andere reden opgegeven, zoals tijdverdrijf (verder niet veel te doen op zondag).

reden bezoek winkelgebied	N	%
gezellig winkelen (bijvoorbeeld voor kleding)	114	63
vergeten boodschap (supermarkt)	26	14
specifieke producten nodig	11	6
beetje rondkijken/inspiratie opdoen	34	19
toeval	13	7
door de week geen tijd	35	20
combinatie met andere voorzieningen (horeca, theater)	8	4
combinatie met evenementen	6	3
(betere) bereikbaarheid	3	2
(gemakkelijk) parkeren	1	1
weet niet/geen mening	1	1
anders	28	15
Totaal	282	155

Tabel B3.5: Reden bezoek koopzondag (meerdere antwoorden mogelijk)

Ruim de helft van de Groningers die een koopzondag bezoekt, doet dit niet in plaats van een ander bezoek (53%). Ze bezoeken brengen dus extra bezoeken aan een winkelgebied. Voor ruim een derde (34%) geldt dat een bezoek op zondag een bezoek op een andere dag vervangt. Zie tabel B3.6.

extra bezoek?	N	%
extra bezoek	96	53
in plaats van een andere dag	62	34
weet niet/geen mening	25	13
totaal	183	100

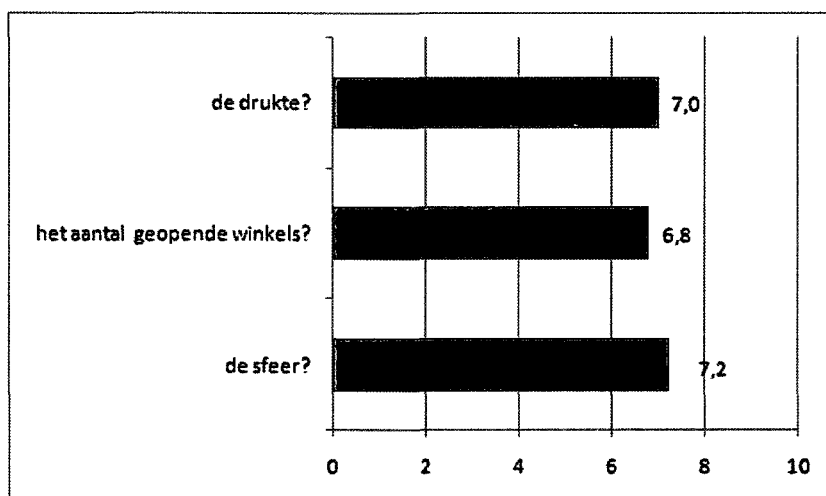
Tabel B3.6: Extra bezoek of vervangend bezoek op zondag

Gevraagd is naar het bestede bedrag tijdens het laatste bezoek aan een koopzondag. Nagenoeg de helft (47%) van de bezoekers heeft tijdens het laatste bezoek € 50,- of meer uitgegeven. Ruim een kwart (28%) kon/wilde deze vraag niet beantwoorden.

besteed bedrag	N	%
€ 1,- tot € 10,-	10	6
€ 11,- tot € 20,-	22	12
€ 21,- tot € 30,-	26	14
€ 31,- tot € 40,-	15	8
€ 41,- tot € 50,-	11	6
€ 51,- of meer	47	26
weet niet/geen mening/onbekend	52	28
totaal	183	100

Tabel B3.7: Besteed bedrag tijdens laatste bezoek koopzondag

De bezoekers van een koopzondag in Groningen beoordelen de drukte gemiddeld met een 7,0. Het aantal geopende winkels wordt gewaardeerd met een 6,8. Het hoogste rapportcijfer is voor de sfeer: een 7,2. Zie figuur B3.1.

Figuur B3.1: Oordeel kenmerken koopzondag Groningen

Bewoners die geen koopzondag bezoeken

De resultaten die in deze paragraaf zijn beschreven, hebben betrekking op de bewoners die hebben aangegeven het afgelopen jaar geen koopzondag te hebben bezocht (260 personen).

Tabel B3.8 laat zien waarom inwoners van Groningen geen koopzondagen bezoeken. Men kon meerdere antwoorden geven, vandaar dat het totaal optelt tot meer dan 100%. De meest genoemde reden 'daar heb ik geen behoefte aan' (61%). Door 22% is een andere reden opgegeven, zoals geen tijd hebben of slecht ter been zijn.

redenen geen bezoek koopzondag	N	%
geen behoefte	155	61
niet bekend met zondagopenstelling	18	7
vanwege (geloofs)overtuiging	21	8
te ver weg	1	1
doe mijn aankopen op reguliere koopdagen	33	13
zondag is voor mij een rustdag	51	20
niet alle winkels zijn op zondag geopend (onzekerheid)	1	1
weet niet/geen mening	2	1
anders	57	22
totaal	341	133

Tabel B3.8: Reden om koopzondag niet te bezoeken, meerder antwoorden mogelijk

Een meerderheid (58%) van de Groningers die het afgelopen jaar geen koopzondag heeft bezocht, geeft aan dit onder geen enkele voorwaarde wel te doen. Ze hebben niet de behoefte om op zondag te winkelen. Nagenoeg een kwart van de niet-bezoekers heeft een andere voorwaarde waaronder ze wel koopzondagen zouden bezoeken, opgegeven. Hiervan is de belangrijkste dat men nu niet op de hoogte is en er meer bekendheid aan dient te worden gegeven. De meest genoemde andere voorwaarde is noodzaak.

wanneer wel bezoek koopzondag	N	%
niet - ik heb geen behoefte op zondag te winkelen	147	58
meer zondagen open	2	1
andere openingstijden	1	1
wanneer alle winkels geopend zijn	17	7
zodra ook de wijkwinkelcentra deelnemen	2	1
als er meer bekendheid aan wordt gegeven	22	9
weet niet/geen mening	17	7
anders	62	24
totaal	271	106

Tabel B3.9: Wanneer wel bezoek koopzondag, meerdere antwoorden mogelijk

Koopzondagen buiten Groningen

Tabel B3.10 laat zien dat 13% van de Groninger bevolking het afgelopen jaar wel eens een koopzondag heeft bezocht buiten de gemeente Groningen.

bezoek koopzondag buiten gemeente Groningen	N	%
ja	57	13
nee	378	85
weet niet/geen mening	9	2
totaal	443	100

Tabel B3.10: Bezoek koopzondag buiten de gemeente Groningen

Van de Groningers die het afgelopen jaar wel eens een bezoek hebben gebracht aan een koopzondag buiten de gemeente Groningen heeft 43% een bezoek gebracht aan Amsterdam.

Invloed koopzondag zondagsrust

Tabel B3.11 laat zien dat een ruime meerderheid (62%) van de inwoners van Groningen van mening is dat het openstellen van winkels op zondag geen invloed heeft op de zondagsrust. Nagenoeg een derde (13%+19%) vindt dat koopzondagen wel van invloed is op de zondagsrust.

invloed zondagsrust	N	%
grote invloed	56	13
beperkte invloed	84	19
geen invloed	275	62
geen mening/weet niet	29	7
totaal	444	100

Tabel B3.11: Invloed koopzondag op zondagsrust

Eventuele verruiming zondagsopenstelling

De gemeente Groningen onderzoekt de mogelijkheid om desgewenst de zondagsopenstelling te verruimen, zodat in de gehele gemeente alle winkels op meer zondagen open kunnen zijn. Nagenoeg de helft (49%) van de Groninger bevolking geeft aan een voorstander te zijn van deze maatregel. Zie tabel B3.12.

voorstander verruiming zondagopenstelling	N	%
ja	219	49
nee	175	39
geen mening	50	11
totaal	443	100

Tabel B3.12: Aandeel voorstanders verruiming zondagopenstelling

Tabel B3.13 laat zien dat 29% van de inwoners van Groningen van mening is dat de winkels in het centrum van Groningen elke zondag geopend mogen/moeten zijn. Het grootste aandeel van de Groningers (40%) is voorstander van een zondagopenstelling van één tot twaalf keer per jaar.

hoe vaak winkels centrum open op zondag	N	%
altijd	130	29
26-50 keer per jaar	5	1
19-25 keer per jaar	41	9
13-18 keer per jaar	22	5
1-12 keer per jaar	175	39
niet	64	15
onbekend	6	1
totaal	444	100

Tabel B3.13: Gewenst aantal koopzondagen per jaar, centrum Groningen

Over het algemeen is er iets minder behoefte aan zondagsopenstelling van de overige winkelgebieden (zoals wijkcentra) dan aan zondagsopenstelling van het centrum van Groningen. Ruim een vijfde (21%) vindt dat de winkels van de overige winkelgebieden elke zondag open mogen/moeten zijn. Een derde is van mening dat de winkels van de overige winkelgebieden op zondag dicht mogen blijven.

hoe vaak winkels wijkcentra open op zondag	N	%
altijd	92	21
26-50 keer per jaar	4	1
19-25 keer per jaar	34	8
13-18 keer per jaar	8	2
1-12 keer per jaar	149	34
niet	148	33
onbekend	9	2
totaal	444	100

Tabel B3.14: Gewenst aantal koopzondagen per jaar, overige winkelgebieden

Omwonenden

Aan het bewonersonderzoek hebben 128 personen deelgenomen die in een straal van 200 m van een winkelgebied wonen dat wel eens op zondag geopend is. Aan deze groep is een aantal extra vragen gesteld. In de resultaten van de omwonenden wordt onderscheid gemaakt naar omwonenden van het centrum en omwonenden van de overige winkelgebieden.

In deze paragraaf worden de ongewogen resultaten gepresenteerd, omdat van deze groep omwonenden in de populatie geen verdeling bekend is van leeftijd en geslacht.

omwonende winkelgebied	N (data)	% (data)
omwonende centrum	40	9
omwonende wijkcentrum	88	20
geen omwonende winkelgebied	318	71
totaal	446	100

Tabel B3.15: Aantal omwonenden in de steekproef van het bewonersonderzoek

Onder de omwonenden van het centrum van Groningen is een ruime meerderheid positief over het openstellen van winkels op zondag (58%). Ongeveer een derde (30%) van deze groep is neutraal. Onder de omwonenden van de overige winkelgebieden is het aandeel dat koopzondagen positief beoordeelt 40%. Zie tabel B3.16

mening koopzondag directe woonomgeving	% omwonende centrum	% omwonende wijkcentrum
positief	58	40
negatief	10	27
neutraal	30	30
geen mening	3	3
totaal	100	100

Tabel B3.16: Oordeel zondagopenstelling omwonenden

De volgende redenen worden genoemd om positief te zijn: 'gezellig', 'handig' en 'ik heb er geen last van'. De omwonenden die negatief zijn geven aan dat ze behoefte hebben aan een rustdag of het onzin vinden.

Zowel de ruime meerderheid van de omwonenden van het centrum (90%) als de ruime meerderheid van de omwonenden van de overige winkelgebieden (89%) geven aan geen hinder te ondervinden door de zondagopenstelling in de directe woonomgeving. Zie tabel B3.17. De omwonenden die wel hinder ondervinden door de zondagopenstelling, geven voornamelijk aan last te hebben van de drukte (57%) en van parkeeroverlast (64%).

hinder door zondagopenstelling	% omwonende centrum	% omwonende wijkcentrum
ja	10	11
nee	90	89
totaal	100	100

Tabel B3.17: Hinder door zondagopenstelling

Bijlage 4

Resultaten interviews belangenpartijen

MKB-Noord

Contactpersoon: de heer Auke Oosterhoff

Datum: woensdag 4 april 2012 om 10.00 uur

1. Wat is de mening van MKB-Noord de huidige koopzondagen?
Uitbreiding niet is niet perse noodzakelijk, wel is er behoefte aan duidelijkheid.
2. Wat is de reden dat men dit vindt?
Uitgangspunten van MKB-Nederland:
 - Helderheid in de richting van de consument: wanneer is het koopzondag en welke winkels zijn er open?
 - Breed draagvlak bij het bedrijfsleven zodat zoveel mogelijk ondernemers de deuren openen op koopzondagen.
 - Beperking van het aantal koopzondagen zodat kleine ondernemers geen hoge kosten hebben en er geen aanslag wordt gepleegd op hun sociale leven.
3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?
In een aantal gevallen kan er sprake zijn van een extra omzetkans.
4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?
De sociale aspecten zijn negatief. Het netto rendement van de extra opening is niet in alle gevallen substantieel.
5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?
De levendigheid in de centra wordt vergroot.
6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?
Het leidt mogelijk tot verminderde openingstijden op andere dagen.

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:
- Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)
 - Opening in gehele gemeente
 - Opening in alle branches
 - Rechtsgelijkheid. Veel meer koopzondagen in andere steden (niet eerlijk?) en op dit moment mogen supermarkten bijv. vaker open dan andere bedrijven.

Er moet lokaal besloten worden, in samenspraak met de winkeliers. Dit gebeurt nu niet, de gemeente bepaalt.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca?
Het is te verwachten dat extra bestedingen in de horeca plaats vinden.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme?
Er kan sprake zijn van het genereren van extra bezoek. In welke mate dat specifiek toeristisch bezoek is, is overigens lastig te meten. Dan zou gekeken moeten worden naar bezoekmotieven.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?
Er geen sprake van significante groei van de werkgelegenheid. Ondernemers zonder personeel zijn in feite economisch gedwongen om open te gaan. Dit pleegt een aanslag op het sociale leven van deze ondernemers.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?
Ook dit element hoort in de afweging een plaats te hebben.

12. Wat zijn positieve/negatieve aspecten van koopzondagen op de leefbaarheid van bewoners? Denk hierbij o.a. aan:
- Openbare orde
 - Overlast
 - Geluidshinder
- Koopzondagen zullen op de leefbaarheid van bewoners geen effect hebben.

13. Merkt u op koopzondagen verschil in veiligheid t.o.v. een zondag zonder koopzondag?
Er is dhr. Oosterhoff geen verschil bekend.

Bijzonderheden:

Dhr. Oosterhoff verwijst naar het onderstaande artikel, waarin mevr. Ripken van MKB-Nederland wordt geïnterviewd met betrekking tot de koopzondagen in Nederland.

Ook woensdag was het weer zover. De Consumentenbond, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de brancheverenigingen Detailhandel Nederland en CBL en de werkgeversorganisaties MKB-Nederland en VNO-NCW riepen de Tweede Kamer in een zeldzame vlaag van eensgezindheid op om vandaag het wetsvoorstel van D66 en GroenLinks -dat de besluitvorming over koopzondagen volledig bij gemeenten wil leggen- te omarmen.

Nu is het nog zo dat gemeenten per jaar maximaal twaalf koopzondagen mogen aanwijzen en alleen toeristische gemeenten een ruimer beleid wordt toegestaan. Maar door „zo strak op het toerisme te focussen, neger je wensen van consumenten en ondernemers“, stelde Barbara den Uyl van de Consumentenbond woensdag tegenover nu.nl. Woordvoerder Mieke Ripken van MKB-Nederland sloot zich daarbij aan. „Ook de kleinere ondernemers zeggen: Doe mij open.“

Die argumentatie is opvallend, juist omdat het enige serieuze en brede onderzoek onder winkeliers over de koopzondag enkele weken geleden is gehouden. En laat daaruit nu luid en duidelijk klinken dat 90 procent van deze kleinere winkeliers extra koopzondagen helemaal niet ziet zitten en een meerderheid er zelfs liever minder heeft.

Mevrouw Ripken, heeft u dat onderzoek dan niet gelezen?

„Uiteraard, maar laat ik direct iets uit de wereld helpen: MKB-Nederland wil helemaal niet dat winkels vaker opengaan op zondag. Wat ik heb willen schetsen, is dat er twee kanten zijn aan dit verhaal en dat het raar is dat er nu vanuit Den Haag wordt bepaald wie waar open mag en hoe vaak. Enerzijds zijn er gemeenten waar winkeliers tegen hun zin extra koopzondagen door de strot geduwd krijgen. Anderzijds kreeg ik zojuist nog een mail van een winkelier uit Elburg. En die zegt: Er komen hier 's zomers 800.000 toeristen, maar ik mag op zondag niet open.“

Maar dat is slechts een minderheid van 8 procent. Waarom voert u dan in de pers toch vooral argumenten aan waaruit het lijkt alsof winkeliers wel massaal vaker open willen?

„Ik zeg dat altijd genuanceerder tegen journalisten. Maar ze schrijven het gewoon niet op. Daarom krijg ik soms een sik van deze hele discussie. Wij pleiten niet blind voor meer koopzondagen. We zijn heus niet doof voor de kleine winkeliers in onze achterban. Het gaat ons erom dat je er nu als ondernemer geen enkele zeggenschap over hebt.“

Gaan jullie het CWB-Mitex-onderzoek herhalen in andere branches?

„Dat heeft weinig zin. Ik denk dat dit onderzoek representatief is voor de meeste branches die wij vertegenwoordigen. Maar ons standpunt verandert er ook niet door. Je blijft nu eenmaal zitten met de situatie dat de mening over koopzondagen in Lutjebroek enorm kan verschillen van die in Amsterdam. Daarom is het belangrijk dat er lokaal besloten wordt, in samenspraak met winkeliers.“

Maar dat gebeurt dus vaak niet. Er zijn tal van gemeenten die, zelfs nadat uit onderzoek bleek dat winkeliers hierop tegen waren, er extra koopzondagen doordrukken.

„Als dat de praktijk is, moet je als regering zorgen voor spelregels. Daar pleiten wij ook voor. Wij willen dat zo'n draagvlakonderzoek bindend is voor gemeenten. Het kan niet zo zijn dat ze een negatieve uitslag naast zich neerleggen. Dat is me al te ruig. Zo'n onderzoek mag geen wassen neus zijn.”

Hoofdbedrijfschap Detailhandel

Contactpersoon: de heer Olaf Busch

Datum: dinsdag 27 maart 2012 om 14.00 uur

Het HBD heeft deelgenomen aan het interview, maar achteraf besloten dat zij hun mening/inzichten niet openbaar willen maken in deze rapportage.

Groningen City Club

Contactpersoon: de heer Eric Bos

Datum: Woensdag 28 maart om 12.00 uur

1. Wat is de mening van de Groningen City Club over de huidige koopzondagen?

Groningen City Club houdt zich uitsluitend bezig met winkeliers die op zondag wel open willen zijn en consumenten die op zondag wel willen winkelen. Het gaat om de mensen die wel belang bij koopzondagen hebben en dit soort recreatief winkelen enthousiasmeren en toejuichen.

De economische recessie en de komst van verschillende webwinkels, die 24/7 de mogelijkheid bieden om te winkelen, zorgen ervoor dat de binnenstad van Groningen op termijn geen toekomst meer heeft. Uit onderzoek blijkt dat 40% van de consumenten vaker koopzondagen wil, 25% van de consumenten wil zelfs 52 koopzondagen per jaar. Groningen City Club vist in de vijver van die consument.

Ook voor de kleine ondernemers is er winst te behalen door op koopzondagen open te gaan. Het effect zal niet meteen sensationeel zijn, alles heeft tijd nodig. Op termijn zullen ook kleine ondernemers genoeg omzet maken op een zondag, in veel gevallen zelfs meer dan op een maandag. In de grotere steden wordt de groep klanten op zondag steeds groter, wat je ziet gebeuren is dat de kleine ondernemingen op maandag dicht gaan, omdat het dan een stuk rustiger is in de stad.

Er is op dit moment onvoldoende structuur. Eerder was het zo dat de 12 eerste zondagen van iedere maand collectieve koopzondagen waren. Naast deze collectieve koopzondagen waren er nog vier facultatieve koopzondagen, die een onderneming op haar eigen manier in kon vullen. Sinds dit jaar zijn er echter 12 collectieve koopzondagen en is er geen ruimte meer voor eigen invulling. Deze 12 collectieve koopzondagen zijn niet meer elke eerste zondag van de maand, hier wordt van afgeweken voor feestdagen als Sinterklaas en Kerst. Er is dus onduidelijkheid en weinig structuur. Wil je algemene duidelijkheid, dan moet je naar 52 koopzondagen per jaar.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?

Groningen is de grootste stad boven Utrecht en Amsterdam. Wil je je onderscheiden van omliggende plaatsen, dan moet er elk weekend een totaalaanbod voor consumenten zijn van kunst, cultuur, horeca en detailhandel. Tevens is Groningen een studentenstad, er studeren 50.000 studenten. Zij moeten uitwijken naar het westen van Nederland, willen ze geëntertaind worden. Mensen willen wat doen op zondag, dus we moeten met zijn allen de stad vermarkten: biedt maar aan en organiseer met zijn alle leuke dingen.

3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?

Op termijn betekenen koopzondagen, over de hele week gezien, meer omzet. Kleine ondernemers wilden eerst niet meewerken aan koopzondagen, maar zien nu ook dat ze meer omzet maken op een zondag dan op een maandag. Structureel 52 koopzondagen per jaar zou 5% tot 10% meer omzet per jaar betekenen voor de grote winkelketens. Je bent op zondag namelijk open tussen 12:00 - 17:00 uur, dit betekent dat je in een hele korte tijd verdient. Zoals eerder al aangegeven kost alles tijd. Het is niet een kwestie van: ik ga zondag open en dan maak ik omzet. Marketing is het succes van reclame.

4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?

Het sociale aspect kan als negatief worden ervaren, vooral door de kleine(re) ondernemers. Zij kunnen koopzondagen ervaren als hinderlijk en vervelend. Echter is het vraagstuk niet of je daarom wel of niet open moet op koopzondag.

5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

Je wilt als klant/bezoeker/bewoner geëntertaind worden. De slogan is: Er gaat niks boven Groningen! Dit moet de consument ook op zondag ervaren. Op dit moment is er niets te doen wanneer je in de binnenstad van Groningen komt op een zondag zonder koopzondag. Is er wel koopzondag, dan is er geen structuur. De ene winkel is wel open, de andere niet. Mensen moeten gastvrij ontvangen worden op elk moment in de week, hier hoort de zondag ook bij.

6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?

Er zijn geen negatieve aspecten voor consumenten/klanten. Wil je niet, dan kom je niet.

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:

▣ Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)

Voor de Groningen City Club, wil dhr. Bos graag weer terug naar minimaal 12 collectieve koopzondagen en vier facultatieve koopzondagen per jaar. Als bedrijfsleider van de V&D in Groningen zegt dhr. Bos: 'Wij zijn voor 52 koopzondagen per jaar'.

▣ Opening in gehele gemeente

Opening in de hele gemeente is niet perse nodig, het gaat vooral om het centrum met de periferie en de grootschalige detailhandel in de rest van de stad. Wil men elders in de stad/gemeente open, dan moet men gewoon open kunnen. Hier moet liberaal mee omgegaan worden. Je bent ondernemer om er zelf een succes van te maken.

▣ Opening in alle branches

Voor deze vraag geldt ook: wil men open, dan moet men gewoon open kunnen.

▣ Rechtsgelijkheid. Veel meer koopzondagen in andere steden (niet eerlijk?) en op dit moment mogen supermarkten bijv. vaker open dan andere bedrijven.

Dhr. Bos is volledig voor rechtsgelijkheid, ook hier hoor je liberaal mee om te gaan; gelijke monniken, gelijke kappen. In Groningen moet je groot denken, er zijn nu al veel meer koopzondagen in andere steden. Bovendien mogen sommige supermarkten wel open op zondag, andere weer niet, er is heel veel onduidelijkheid. Momenteel worden er hele vreemde regels losgelaten op het verdelen van de koopzondagen. Dit is redelijk uniek als je gaat vergelijken met het buitenland, daar zijn ze veel liberaler.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca?

Op het moment dat er structuur komt in de koopzondagen, zal dit een dikke plus betekenen voor de horeca. Zij zullen dan op zondag hetzelfde succes boeken als op zaterdag.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme?

Koopzondagen zijn zelfs een voorwaarde om meer toerisme naar Groningen te halen. Een totaalaanbod van kunst, cultuur, horeca en detailhandel zal voor meer toerisme zorgen en zeker veel meer Duitsers richting Groningen trekken.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

De omzetgroei van 5% tot 10% per jaar heeft een positief effect voor de flexibele medewerkers (studenten/parttimers). V&D heeft hierdoor meer personeelsleden in omloop. Kleine ondernemers bekijken koopzondagen nu op een defensieve manier, maar op lange termijn zal het zeker positief effect hebben. Kleine ondernemers denken nu: 'Als al die andere winkels wel open gaan, kost het mij omzet doordeweeks'. Zij staat dus ook defensief tegenover verandering voor andere bedrijven. Als je als ondernemer denkt in beperkingen, kun je beter iets anders gaan doen.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Iedereen is hier vrij in, het is hun keuze, hun afweging. Als je niet wilt winkelen dan kom je gewoon niet.

12. Wat zijn positieve/negatieve aspecten van koopzondagen op de leefbaarheid van bewoners? Denk hierbij o.a. aan:

- Openbare orde
- Overlast
- Geluidshinder

Het positieve voor bewoners is de levendigheid in de stad, het is op koopzondagen zeer gezellig in de binnenstad. Negatieve aspecten zijn er niet, het is niet zo dat iedere zondag gepaard gaat met een grote kermis en veel lawaai.

13. Merkt u op koopzondagen verschil in veiligheid t.o.v. een zondag zonder koopzondag?

Op koopzondagen is er wat te beleven in de binnenstad, men kiest er dan voor om zich daar te vermaken en geen rotzooi te trappen. Als er niets te doen is, kan dit juist tot onveilige situaties leiden. Er wordt op zondag niet meer dan gemiddeld gestolen uit de winkels. Criminaliteit zit nou eenmaal in de mens en daar moet je zoveel mogelijk mee proberen af te rekenen. Als je mensen gezelligheid biedt, heb je alles juist beter onder controle.

Kamer van Koophandel

De KvK heeft deelgenomen aan het interview, maar achteraf besloten dat zij hun mening/inzichten niet openbaar willen maken in deze rapportage.

Koninklijke Horeca Nederland

Contactpersoon: de heer Maarten Burger

Datum: donderdag 29 maart 2012 om 15.30 uur

1. Wat is de mening van de Koninklijke Horeca Nederland over de huidige koopzondagen?

Het huidige aantal koopzondagen in Groningen is prima. De Koninklijke Horeca Nederland heeft geen duidelijk standpunt, de horeca is altijd open. Bovendien komen mensen die winkelen op koopzondag om te shoppen en specifiek te winkelen, niet om daarna gezellig uit eten te gaan.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?

Koopzondagen zorgen voor wat reuring in de stad, maar 52 koopzondagen per jaar is niet meer speciaal. Een koopzondag is leuk bij een speciale gelegenheid, wanneer de winkels altijd open zijn op zondag, trekt dit de mensen niet meer naar de binnenstad.

3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?

In het algemeen is er veel te zeggen voor koopzondagen, alleen voor de kleine winkeliers kan het lastig zijn. Voor de horeca is het een keus die je zelf maakt. Je bent ondernemer, het is een kwestie van vrij ondernemerschap. Je hoeft niet open te zijn.

4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?

Kleine ondernemers hebben geen vrije tijd meer, zij kunnen de ontwikkelingen betreffende de koopzondagen niet meer bijhouden. De consument gaat daarom naar de grote ondernemer, waardoor de kleine ondernemer geen handel meer heeft. Dit is een punt waar je niet makkelijk uitkomt.

5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

Zij kunnen op ieder moment winkelen. De vraag is echter wel: Hoe lang blijft dit? Tegenwoordig kun je alles via internet bestellen en heb je het binnen 24 uur in huis. Bovendien loop je niet het risico dat iets uitverkocht is. Men kijkt tegenwoordig online op prijsvergelijker waar het product het goedkoopste is en kan vervolgens gewoon via internet bestellen. Dragen koopzondagen op termijn dan nog wel bij aan de omzet, is het belangrijk om ze te hebben en worden ze niet ingeruild voor winkelen vanuit huis??

6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?

Misschien is het goed dat mensen zich een aantal momenten per week moeten kunnen concentreren op sociale bezigheden. Koopzondagen dragen niet perse bij aan een gelukkige consument.

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:

- Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)

Het huidige aantal is goed. Het risico van meer koopzondagen is dat de kleine ondernemer de deuren van zijn winkel gesloten houdt. Als ondernemers graag open willen op

zondag, moeten ze dit vooral doen, het effect is dan dat sommige winkels wel open zijn en sommige winkels niet en dit heeft geen enkele zin.

▣ Opening in gehele gemeente

Richt je op de binnenstad, de mensen aan de rand van de stad hebben geen behoefte aan koopzondagen. Bovendien is de periferie al open op zondag.

▣ Opening in alle branches

Als horecaonderneming mag je sowieso 24/7 open zijn. De horeca heeft dit probleem niet. De horeca in Groningen heeft geen sluitingstijden. Langere openingstijden zijn niet per definitie goed en interessant voor de omzet van de winkel. Iedereen heeft een budget, dit kun je ook op een zaterdag of weekdag opmaken en op is op.

▣ Rechtsgelijkheid. Veel meer koopzondagen in andere steden (niet eerlijk?) en op dit moment mogen supermarkten bijv. vaker open dan andere bedrijven. Gelijke monniken, gelijke kappen. Met name de overheid is meester in het uidelen van unique selling points om dingen te stimuleren, dat kan verkeerd vallen.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca?

Voor een gedeelte wel. Echter, gaat het grootste gedeelte van de winkelende mensen op zondag gewoon bij La Place zitten. Dit is wel horeca, maar horeca van een grootwinkelbedrijf. Daarnaast zijn koopzondagen vaak al rondom feestdagen, dan is het sowieso druk in de kroegen. Mensen die specifiek hebben geshopt op zondag gaan niet zo snel met veel tassen de kroeg in om de dag af te sluiten. Maar op een bepaalde manier versterkt het elkaar natuurlijk wel: als er geen winkels in de binnenstad waren, was er veel minder horeca.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme?

Een licht effect, vooral als het gaat om omliggende gemeentes en Duitsers die naar Nederland komen om inkopen te doen voor de Kerstdagen.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

Er worden wel iets meer uren gewerkt, maar de vraag is of er ook meer uren verdiend wordt. Als je personeel inzet en er zijn veel koopzondagen, waardoor de spoeling dunner wordt, worden er niet meer uren verdiend. De winkeliers trekken de kar om mensen naar de binnenstad te halen. Als de winkelier er is, is de horeca er ook.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Neutraal, iedereen moet doen wat hij of zij zelf wil.

12. Wat zijn positieve/negatieve aspecten van koopzondagen op de leefbaarheid van bewoners? Denk hierbij o.a. aan:

- ▣ Openbare orde
- ▣ Overlast
- ▣ Geluidshinder

Er zijn geen specifieke aspecten op koopzondagen die positief of negatief bijdragen aan de leefbaarheid van bewoners.

13. Merkt u op koopzondagen verschil in veiligheid t.o.v. een zondag zonder koopzondag?

Nee.

VVV/Marketing Groningen

Contactpersoon: de heer Hans Poll

Datum: donderdag 29 maart 2012 om 16.00 uur

1. Wat is de mening van de VVV/Marketing Groningen over de huidige koopzondagen? Het is belangrijk dat er duidelijkheid komt. Het is nu onduidelijk wie er mee doen aan de koopzondag en op welke momenten de winkels open zijn.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?

Uit toeristisch oogpunt zijn koopzondagen een welkome aanvulling als aansluiting op wat je in de rest van de stad kan doen op zondag. Een weekendje weg is een erg belangrijk uitje voor de Nederlander. In Groningen bezoeken zij dan bijvoorbeeld het Groningermuseum, daarna willen de mensen graag shoppen. Funshoppen is verreweg de meest belangrijke bezigheid als je een weekend weg gaat.

3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?

Uiteindelijk is de ondernemer erbij gebaat dat het aansluit op de behoefte van de klant. Dit is van grote waarde, want de klant wil flexibiliteit. Echter zijn koopzondagen soms lastig te realiseren voor de kleine ondernemers. Dit zijn juist de ondernemers die Marketing Groningen koestert in de binnenstad; de kleine ondernemers maken de binnenstad speciaal. Het is absoluut niet de bedoeling dat zij weggeconcurrereerd worden door de grote ondernemers.

4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?

Wanneer de kleine ondernemers niet mee kunnen doen aan koopzondagen in verband met kosten en personeel.

5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

De mogelijkheid en flexibiliteit om zelf hun tijd in te delen.

6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?

Koopzondagen kunnen vanuit het geloof als negatief worden gezien, maar puur vanuit de consument geredeneerd zijn er geen negatieve aspecten.

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:

▣ Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)

Vanuit toeristisch oogpunt is Marketing Groningen voorstander van 52 koopzondagen per jaar. Dit is een welkome aanvulling op het aanbod van de stad. Het zou prachtig zijn als op zondag de winkels ook open zijn.

▣ Opening in gehele gemeente

Het zou het handigste zijn om te concentreren op de binnenstad.

Opening in alle branches

Het is goed als er zoveel mogelijk branches meedoen aan koopzondagen, dit draagt bij aan de duidelijkheid, zeker voor toeristen.

Rechtsgelijkheid. Veel meer koopzondagen in andere steden (niet eerlijk?) en op dit moment mogen supermarkten bijv. vaker open dan andere bedrijven.

Dhr. Poll heeft hier vanuit zijn functie geen mening over. De huidige verdeling van winkels die wel en niet open mogen zijn verbaast hem soms wel. De gemeente moet voorkomen dat steeds alleen dezelfde winkels open zijn.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca?

Uiteraard profiteer de horeca van de extra drukte in de stad op koopzondagen.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme?

Absoluut. Toeristen komen vaak in het weekend en aangezien het weekend maar uit twee dagen bestaat is de zondag erg belangrijk. Nogmaals: funshopping is de belangrijkste bezigheid van de toerist.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

Met 12 koopzondagen per jaar zal er geen effect zijn op de werkgelegenheid. Echter zal de werkgelegenheid wel stijgen met 52 koopzondagen per jaar. Er is dan meer koopkracht in de binnenstad. Het is belangrijk om mensen naar de binnenstad te halen, vooral nu het winkelen via internet zo in opkomst is.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Iedereen is vrij om te doen wat hij of zij wil.

12. Wat zijn positieve/negatieve aspecten van koopzondagen op de leefbaarheid van bewoners? Denk hierbij o.a. aan:

Openbare orde

Overlast

Geluidshinder

Er zullen geen negatieve aspecten zijn op de leefbaarheid van de bewoners. Zij wonen in de binnenstad en weten dat er levendigheid is. Daarnaast zijn koopzondagen op een keurig tijdstip in de middag.

13. Merkt u op koopzondagen verschil in veiligheid t.o.v. een zondag zonder koopzondag?

Dit wordt niet ervaren.

CBW-Mitex

Contactpersoon: de heer Marcel Evers

Datum: vrijdag 30 maart 2012 om 09.00 uur

1. Wat is de mening van CBW-Mitex over de huidige koopzondagen?

Ondernemers moeten lokaal bedenken hoe slim ze met de koopzondagen omgaan. Als er lokaal kansen liggen om meer zondagen open te gaan en de ondernemers zien die kansen ook, moeten ze deze zeker grijpen. 12 zondagen per jaar open is aardig voor een stad als Groningen.

Een algemeen advies van dhr. Evers aan de gemeente Groningen:

Bij koopzondagen zou het moeten gaan om lokaal maatwerk. Wil je meerdere zondagen open, dan moet je dit aan de ondernemers vragen en met hen overleggen. Stel een goede, objectieve enquête op voor alle ondernemers, objectieve raadpleging van ondernemers zou zinvol zijn.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?

Voor sommige steden zijn koopzondagen echt een meerwaarde, maar dan praten we echt over de grote steden. 90% van het ledenbestand van CBW-Mitex heeft minder dan tien personeelsleden. De leden geven een gemengd beeld over de koopzondagen, waardoor het moeilijk is om één lijn te trekken en een landelijk standpunt in te nemen. Daarom moeten koopzondagen lokaal geregeld worden.

3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?

Het levert extra omzet op. Een grote groep consumenten vindt het prettig om op zondag te winkelen. Mensen zoeken een vrijetijdsbesteding en winkelen is vrijetijdsbesteding nummer één. Daarom is het prettig als de winkels ook op zondag open zijn. Ondernemers zijn nog niet zo flexibel in het variëren met de openingstijden doordeweeks om eventuele zondagkosten te dekken.

4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?

Zeker voor de MKB'ers is het een belasting om de bezetting rond te krijgen. Het blijft lastig, ook al horen koopzondagen er tegenwoordig bij. Koopzondagen beginnen normaal te worden, maar de meeste Cao's zien deze dagen nog als speciale dagen, er moet dus nog steeds 200% betaald worden door de werkgever. Tot slot is er niet alleen maar sprake van extra omzet, het gaat ook om een stukje spreiding over de week, mensen die eigenlijk een andere dag zouden gaan winkelen komen nu zondag.

5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

De extra openingstijden bieden extra mogelijkheden. Klanten hebben steeds minder tijd en met name binnensteden worden aantrekkelijker door koopzondagen. Op dat soort dagen zou er een combinatie moeten zijn van retail, theater, kunst en cultuur.

6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?

Een bepaalde groep consumenten, die waarde hechten aan zondagrust, kunnen koopzondagen als negatief ervaren.

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:

▫ Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)

Het huidige aantal koopzondagen in Groningen is genoeg.

▫ Opening in gehele gemeente

De gemeente moet zich richten op de binnenstad, maar ook hier is het aan de ondernemers of ze er wel of niet aan mee willen doen.

▫ Opening in alle branches

Ook dit is aan ondernemers, maar de kracht van een zondagopenstelling is dat je het met z'n allen gaat doen. Als alle branches meedoen wordt de binnenstad van Groningen krachtiger op de kaart gezet. Er moet een overeenstemming komen met alle ondernemers om dit te realiseren, zoveel mogelijk ondernemers moeten hier in meegaan. Als dat bij 26 koopzondagen per jaar wel lukt, maar met 52 koopzondagen per jaar niet, dan liever 26 koopzondagen per jaar.

▫ Rechtsgelijkheid. Veel meer koopzondagen in andere steden (niet eerlijk?) en op dit moment mogen supermarkten bijv. vaker open dan andere bedrijven.

Ja, als de binnenstad open mag, mogen ondernemers in de omgeving ook open. Ondernemers moeten een gelijk speelveld krijgen.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca?

Waarschijnlijk heeft de horeca heel veel baat bij koopzondagen. De horeca heeft misschien wel het grootste profijt van het feit dat er reuring in de stad is.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme?

Ik kan me voorstellen dat je als stad extra toeristen trekt, wanneer ze weten dat er op zondag winkels open zijn en de stad op dat gebied wat te bieden heeft.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

Met 12 koopzondagen per jaar zal er geen effect zijn op de werkgelegenheid. Bij 52 koopzondagen per jaar zal er een licht positief effect zijn, vooral voor studenten zullen dan vaker ingezet worden.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Mensen die principieel bezwaren hebben, moeten gerespecteerd worden. Het is aan de ondernemers om de keus te maken of het voor het bedrijf de beste strategie is om op koopzondagen dicht te zijn.

12. Wat zijn positieve/negatieve aspecten van koopzondagen op de leefbaarheid van bewoners? Denk hierbij o.a. aan:

- ▣ Openbare orde
- ▣ Overlast
- ▣ Geluidshinder

Dit is moeilijk in te schatten. Waarschijnlijk is de beleving van koopzondagen positief. Het is leuk dat er wat gebeurt in de stad. Aan de andere kant kan het ook zijn dat er op zondag mensen zijn die het erg fijn vinden als het eindelijk lekker rustig is in de stad.

13. Merkt u op koopzondagen verschil in veiligheid t.o.v. een zondag zonder koopzondag?

Veel mensen op straat maakt de stad iets veiliger, maar er is weinig verschil.

Bewonersorganisatie A-Kwartier

Contactpersoon: de heer Henk Cuperus

Datum: dinsdag 27 maart 2012 om 12.30 uur

1. Wat is de mening van de Bewonersorganisatie A-Kwartier over de huidige koopzondagen?

Allereerst heeft de Bewonersorganisatie A-Kwartier geen standpunt betreffende de koopzondagen in de gemeente Groningen, dit interview is gebaseerd op de persoonlijke mening van dhr. Cuperus.

De huidige koopzondagen in de gemeente Groningen zijn goed. Er zouden zelfs nog wel een aantal meer koopzondagen mogen komen.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?

De sfeer op een koopzondag is anders dan de sfeer op een normale werkdag. De binnenstad is levendiger op een koopzondag, vandaar dat dhr. Cuperus van mening is dat er wel twee of drie keer per maand een koopzondag mag komen.

3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor bewoners?

De levendigheid in de binnenstad is een positief aspect van koopzondagen. Een normale zondag is saai in de binnenstad, al helemaal met slecht weer.

4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor bewoners?

Er zijn geen negatieve aspecten van koopzondagen voor bewoners. Dhr. Cuperus denkt niet dat er tijdens koopzondagen overlast is in de vorm van geluidshinder of verstoring van de openbare orde.

5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

De consumenten hebben de mogelijkheid om ook op zondag inkopen te doen. Dit is een extra dag om te shoppen, wat een positief aspect is omdat de meeste mensen op zondag vrij zijn.

6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?

Er zijn geen negatieve aspecten van koopzondagen voor consumenten.

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:

- Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)

Er moet wel af en toe een rustdag zijn, maar één keer per drie weken of twee keer per vier weken zal een stuk gezelliger zijn.

- Opening in gehele gemeente

Dit lijkt dhr. Cuperus prima.

- Opening in alle branches

Dit lijkt dhr. Cuperus prima.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca?

Ja, koopzondagen zullen een positief effect hebben op de horeca. Er zullen dan meer mensen een hapje eten of een drankje drinken in de stad.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme?

Koopzondagen zullen een positief effect hebben op het toerisme. Vooral mensen van omliggende plaatsen zullen naar Groningen komen om een uitje van hun zondag te maken.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

Koopzondagen zullen een licht positief effect hebben op de werkgelegenheid, vooral voor parttimers is dit van toepassen.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Eén of twee zondagen per maand als rustdag vindt dhr. Cuperus genoeg.

12. Wat zijn positieve/negatieve aspecten van koopzondagen op de leefbaarheid van bewoners? Denk hierbij o.a. aan:

- Openbare orde
- Overlast
- Geluidshinder

Er is wat meer drukte op straat, maar er kan absoluut niet gesproken worden van overlast, geluidshinder, of verstoring van de openbare orde. Tijdens koopzondagen is er meer sociale controle en daarom juist minder verstoring van de openbare orde (geen hangjongeren in portieken).

13. Merkt u op koopzondagen verschil in veiligheid t.o.v. een zondag zonder koopzondag?

Nee, er wordt geen verschil in veiligheid ervaren.

Bewonersorganisatie Binnenstad-Oost

Contactpersoon: mevrouw Annelies de Wijk

Datum: woensdag 28 maart 2012 om 13.30 uur

1. Wat is de mening van de Bewonersorganisatie Binnenstad-Oost over de huidige koopzondagen?

Mevr. de Wijk durft niet te zeggen dat zij 100% namens de bewoners spreekt. Koopzondagen zijn nooit echt een onderwerp geweest, dit is dus nooit besproken.

De officiële koopzondagen zijn duidelijk, er zijn echter ook koopzondagen dat alleen de Hema of de V&D open is, dit snapt mevr. de Wijk niet zo goed. Dit is niet handig, of alles moet open, of alles moet dicht. Dit is ook voor het toerisme aantrekkelijker.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?

Van mevr. de Wijk mogen de winkels iedere zondag open. Dit is handig voor toeristen en bezoekers van buitenaf. Je moet je dan beperken tot het centrum en de aanlooproutes van de parkeergarages naar het centrum toe. Als de winkels in de buitenwijken van Groningen ook op koopzondagen open gaan, zou dit wel eens lastig kunnen worden voor de kleine winkeliers. De gemeente moet zich puur op toerisme richten, dus op de binnenstad.

Het zou goed zijn voor Binnenstad-Oost als de winkels hier elke zondag open zijn. Er wordt hier een parkeergarage gebouwd en dit duurt inmiddels al vijf jaar. Hierdoor zijn de winkels daar nauwelijks meer open, of dreigen ze te verdwijnen. Het zal een opkikker zijn als die looproute wordt aangewezen als een route waar winkels open mogen op zondag. Dit creëert een aantrekkende werking op Binnenstad-Oost, dit is nodig.

3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor bewoners?

Je hebt de winkels in de buurt, het is dan alleen maar prettig als ze iedere dag open zijn.

4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor bewoners?

Het zou vast niet drukker worden dan een zaterdag, dus er zijn geen negatieve aspecten voor bewoners. Het is ook niet zo dat koopzondagen altijd gepaard gaan met andere evenementen (veel lawaai). Opening van de winkels levert geen overlast op.

5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

Er zijn veel mensen die fulltime werken, dan is het prettig om in het weekend te kunnen kiezen wanneer je gaat shoppen.

6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?

Er zijn geen negatieve aspecten van koopzondagen, je kan er altijd voor kiezen om thuis te blijven.

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:

Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)

Voor het toerisme is het belangrijk om 52 koopzondagen per jaar te hebben. Die ene koopzondag in de maand is een beetje kunstmatig en voegt weinig toe.

Opening in gehele gemeente

Richt je op het toerisme en dus op de binnenstad. Ga je open in de gehele gemeente, benadeel je de kleine winkeliers.

Opening in alle branches

Voor de levendigheid van de binnenstad moeten alle winkels open.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca?

Ja, de meeste mensen die de stad in gaan zullen ook ergens wat gaan drinken en eten, toeristen zeker.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme?

Ja, dat is ook de voornaamste reden om 52 koopzondagen per jaar te hebben. Mevr. de Wijk kan zich nog voorstellen dat er in het laagseizoen (winter) minder koopzondagen zijn. Op dit moment trekken veel toeristen door Groningen, maar overnachten hier niet omdat er niets te doen is. Als alle winkels op zondag open zijn, hebben toeristen meer reden om in Groningen te overnachten.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

Hoe meer winkels er open zijn, hoe meer uren er gedraaid gaan worden. Dit moet dus wel merkbaar zijn als het om de werkgelegenheid gaat. Ook in de horeca zal men dan meer personeel nodig hebben.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Dat moet iedereen zelf weten, maar dan moet je als winkelier niet open gaan of als consument/klant niet gaan winkelen.

12. Wat zijn positieve/negatieve aspecten van koopzondagen op de leefbaarheid van bewoners? Denk hierbij o.a. aan:

- Openbare orde
- Overlast
- Geluidshinder

Je merkt het niet, het is wat drukker, maar dat is niet erg. Er is meer overlast op uitgaansavonden. Op koopzondagen is er geen sprake van overlast.

13. Merkt u op koopzondagen verschil in veiligheid t.o.v. een zondag zonder koopzondag?

Drukke creëert veiligheid. Het gaat meer om de avonden, drugsoverlast is nu bijvoorbeeld een item.

Politie

Contactpersoon: de heer Hans Moorman

Datum: Donderdag 29 maart 2012 om 13.00 uur

1. Wat is de mening van de Politie over de huidige koopzondagen?

De huidige koopzondagen geven extra gezelligheid in de binnenstad. Het is wel zaak dat alle ondernemers mee doen.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?

Het centrum van Groningen moet een plaats zijn waar men zich vindt en vertoeft.

3. Wat is de mate van overlast? Parkeren, escalaties, diefstal, openbare orde?

Cijfermatig geven de koopzondagen geen extra druk op diefstallen/parkeren/escalaties.

4. Is dit vergelijkbaar met andere, reguliere winkeldagen?

Het is zelfs rustiger vergeleken met andere, reguliere winkeldagen.

5. Moet men er extra personeel voor inzetten?

Nee, de politie hoeft op koopzondagen geen extra personeel in te zetten. Mogelijk de veiligheidszorg wel.

6. Komt er meer overlast door de opening van de winkels?

Niet noemenswaardig. Het blijft bij incidenten die anders ook zouden kunnen gebeuren.

7. Zijn er positieve effecten voor de veiligheid (drukke)?

Juist omdat het minder druk is dan op andere, reguliere winkeldagen, hebben de beveiligers van winkels beter overzicht.

Vakdirectie Stadstoezicht

Contactpersoon: de heer Ben Bosch

Datum: dinsdag 27 maart 2012 om 13.00 uur

1. Wat is de mening van Vakdirectie Stadstoezicht over de huidige koopzondagen?
De koopzondagen zelf worden niet als probleem ervaren. Echter is er op dit moment een discussie aan de gang om koopzondagen eventueel uit te breiden. Voor Vakdirectie Stadstoezicht betekent dit extra inzet van personeel. Op koopzondagen wordt er voornamelijk extra personeel ingezet om de binnenstad goed bereikbaar te houden en parkeerplaatsen te controleren; heeft iedereen wel een parkeerkaart/vergunning. Daarnaast wordt er op koopzondagen extra gecontroleerd of winkeliers de afvalstoffenwet niet overtreden. Tevens wordt gekeken of eigenaren van horecagelegenheden hun terrassen juist uitstellen. De extra inzet van personeel wordt door Vakdirectie Stadstoezicht wel als een probleem ervaren. Mochten de koopzondagen in de gemeente Groningen daadwerkelijk uitgebreid worden, komen zij zeer in de knel met de planning.
2. Wat is de reden dat men dit vindt?
Zondag is een dure dag (200% uitbetalen). Medewerkers willen hier vrije tijd voor terug (vaak twee dagen), dit betekent onvoldoende mensen doordeweeks. Wanneer de winkels in de gemeente Groningen vaker op zondag open gaan, is er extra capaciteit nodig. Er is nog geen antwoord op de vraag hoe dit aangepakt zou kunnen worden. Tevens zijn er een aantal zondagen waarop Vakdirectie Stadstoezicht hoe dan ook extra capaciteit nodig heeft, denk hierbij aan wedstrijden van FC-Groningen of andere evenementen in de stad.
3. Wat is de mate van overlast? Parkeren, escalaties, diefstal, openbare orde?
Tijdens koopzondagen is er weinig tot geen overlast als het gaat om diefstallen en escalaties. Er wordt wel extra gefocust op parkeren (bereikbaarheid stad + controle kaartjes), maar er wordt dan niet zozeer gesproken over overlast.
De overlast die wordt ervaren, heeft vooral te maken met de schaarse ruimte in de binnenstad. Er wordt daarom gekeken of fietsen juist gestald zijn, de binnenstad voor rolstoelgebruikers en ouders met kinderwagens toegankelijk is en of terrassen juist uitgesteld zijn.
4. Is dit vergelijkbaar met andere, reguliere winkeldagen?
Er is niet veel verschil met andere, reguliere winkeldagen, tenzij het mooi weer is. Veel mensen zijn op zondag vrij en besluiten vaak om met mooi weer toch nog even richting de stad te gaan. Met goed weer is er veel drukte en winkelend publiek.
5. Moet men er extra personeel voor inzetten?
Ja, zie vraag 1 en 2.
6. Komt er meer overlast door de opening van de winkels?
Meer publiek betekent meer overlast, het antwoord is dus ja. Zoals eerder ook al vermeld heeft dit niet alleen met de opening van de winkels te maken, ook met het weer.

7. Zijn er positieve effecten voor de veiligheid (drukke)?

Juist door de drukke heeft het winkelend publiek een veilig gevoel. Vakdirectie Stadstoezicht merkt dat de extra inzet van personeel/stadswachten door het winkelend publiek op prijs wordt gesteld tijdens (drukke) koopzondagen.

FNV

Contactpersoon: de heer Sam Groen

Datum: vrijdag 30 maart 2012 om 10.00 uur

1. Wat is de mening van de FNV over de huidige koopzondagen?

De huidige situatie van 12 koopzondagen op jaarbasis is acceptabel, maar dit moet niet meer worden.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?

Voor FNV staat het belang van de werknemers voorop. Zij hebben zeggenschap over arbeidstijden en kunnen weigeren om op zondag te werken. Naarmate er meer koopzondagen komen, is de vaste werknemer eerder aan de beurt om (verplicht) op zondag te werken. Het weekend wordt door veel werknemers gezien als een belastende periode om te werken. De meerderheid van de werknemers is tegen het werken op zondag. De motivatie om te werken op zondag is meestal puur financieel (100% toeslag). De weekendtoeslag staat geweldig onder druk, als deze verdwijnt zullen er nog minder mensen willen werken op zondag.

Tevens zie je dat er onder het winkelpersoneel een verschuiving plaatsvindt van vaste werknemers naar flexibele werknemers met lage lonen en weinig zeggenschap. Het vermeerderen van de koopzondagen zal dit alleen maar versterken.

De belangen liggen bij het grootwinkelbedrijf. De kleine winkeliers hebben meer lasten dan lusten van koopzondagen. De meerderheid van de winkeliers is dan ook tegen uitbreiding van de koopzondagen. De FNV heeft al in verschillende gemeentes een verbond met een aantal winkeliers om een bezwaarprocedure te starten tegen de gemeente, om hen te verplichten om alsnog hun huiswerk te doen met betrekking tot de winkeltijdenwet; het belang van de winkeliers moet voorop staan.

3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor werknemers?

De weekendtoeslag is een positief aspect. Vooral jongeren en studenten kunnen op deze manier goed bijverdienen.

4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor werknemers?

Voor veel mensen is het weekend een periode waarin ze liever niet willen werken. De zaterdag is redelijk geaccepteerd, de zondag niet. Daarnaast worden de medewerkers toenemend verplicht gesteld om te werken, naarmate er meer koopzondagen komen. De verschuiving van vast personeel naar flexibel personeel is tevens een negatief aspect en laten we vooral de druk die er staat op de weekendtoeslag niet vergeten.

Als je in een stad bent waar het centrum wel druk is, maar in de buitenwijken de winkels vrij geïsoleerd open zijn, dan is het voor het winkelpersoneel nog wel eens zo dat ze zich onveilig voelen omdat het afgelegen ligt en stil is op straat. Dit is ook een negatief aspect van koopzondagen.

5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

Die hebben meer spreiding in de momenten van winkelen.

6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?

Deze zijn er volgens dhr. Groen niet.

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:

▣ Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)

Handhaving huidige aantal. 12 is acceptabel. Minder mag wel.

▣ Opening in gehele gemeente

De gemeente moet zich richten op de delen van de stad waarin koopzondagen een meerwaarde hebben. In buitenwijken heeft het geen meerwaarde. Het belang van de zeggenschap van de werknemers staat bij ons voorop, dus ook in de buitenwijken zou je per winkel, in overleg met het personeel, moeten besluiten om 12 of minder koopzondagen de deuren te openen.

▣ Opening in alle branches

Hiervoor geldt hetzelfde: in overleg met het personeel kan overlegd worden om 12 of minder koopzondagen de deuren te openen.

▣ Rechtsgelijkheid. Veel meer koopzondagen in andere steden (niet eerlijk?) en op dit moment mogen supermarkten bijv. vaker open dan andere bedrijven.

In principe zou rechtsgelijkheid het uitgangspunt moeten zijn.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca? Wat zijn positieve/negatieve effecten op de werknemers in de horeca?

In het centrum zal de horeca profiteren van de koopzondagen, de horeca in de omliggende gebieden zullen koopzondagen in de binnenstad misschien wel als negatief ervaren.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme? Wat zijn positieve/negatieve effecten op de werknemers in het toerisme?

De wet verbiedt expliciet dat de toeristische aantrekkingskracht louter bestaat uit het feit dat de winkels open zijn. Koopzondagen zouden juist ondersteunend moeten zijn voor het toerisme dat er is. Aan de ene kant zijn er toeristen die musea bezoeken en de schoonheid van de stad komen bewonderen, aan de andere kan zijn er toeristen die de winkels willen bezoeken. De vraag is in hoeverre dat elkaar ondersteunt en versterkt en het is te betwijfelen of dat het geval is.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

Een aantal jaar geleden is er een onderzoek gedaan door de toenmalige minister van Economische zaken, Maria van der Hoeven. Het argument was dat koopzondagen een positief effect zouden hebben op de werkgelegenheid, het onderzoek toont echter aan

dat het effect minimaal is:

- ▣ Er is verschuiving van werknemers uit omliggende gemeentes naar de stad met de koopzondag.
- ▣ Er vindt verschuiving in werkgelegenheid plaats van de kleine naar de grote winkeliers.
- ▣ Er vindt verschuiving plaats van het vaste personeel naar het flexibele personeel.

De conclusie is dat de werkgelegenheid eigenlijk niet toeneemt, maar verschuift.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Daar is dhr. Groen eigenlijk wel een voorstander van. De zondag is vanuit FNV op religieuze basis geen rustdag. Het is wel een dag waarop mensen sociale activiteiten en activiteiten in gezinsverband ondernemen. Zondag is voor veel mensen een belangrijke dag, wat werken op deze dag bezwaarlijk maakt.

CNV

Contactpersoon: de heer Fedde Monsma

Datum: woensdag 28 maart 2012 om 09.30 uur

1. Wat is de mening van CNV over de huidige koopzondagen?
12 tot 15 keer koopzondag per jaar is genoeg.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?

Dhr. Monsma wil zijn ogen niet sluiten voor de economische ontwikkelingen en de wens van mensen om op bijzondere dagen en feestdagen te winkelen, maar één keer in de maand een koopzondag is meer dan genoeg volgens de werknemers van de winkelketens. Meer zondagen open, betekent veel druk op het privéleven van de werknemers. Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat werknemers bereid zijn om één koopzondag per maand met elkaar op te lossen. Worden dit meer koopzondagen, gaat dit tot problemen leiden. Vooral de afstemming tussen werk en privé raakt dan uit balans.

In 2010 is er door de toenmalige minister van Economische zaken (Maria van der Hoeven) een onderzoek uitgevoerd naar koopzondagen waar het volgende uit is gekomen:

- ▣ Het heeft voor omzetontwikkeling geen effect, dit is een mythe!
- ▣ Koopzondagen hebben geen effect op de werkgelegenheid, vooral niet op de kwalitatieve werkgelegenheid. Op zondag werken vooral tijdelijke, goedkope en jonge hulpkrachten. Zij nemen het werk in van de vaste medewerker; het is een vervangingsvraag.
- ▣ Door koopzondagen komt het sociale leven van, met name kleine ondernemers, in gevaar. Daarnaast presteren gemeentes het om tijdens feestdagen als Pasen en Kerst, wanneer familie juist belangrijk is, toch koopzondagen te hebben. Alternatieve vrije dagen kunnen de zondag niet vervangen.

3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor werknemers?

Er is een positief aspect, maar dit is slechts tijdelijk. In de meeste Cao's is een zondagsregeling van 100% toeslag opgenomen. In theorie is dit een positief gegeven. Echter staat de zondagtoeslag sinds een aantal jaar onder druk. Wanneer de weekendtoeslag verdwijnt, zullen werknemers nog minder bereid zijn om te werken op een koopzondag. De belangrijkste motivatie om op koopzondag te werken is financieel en staat nu onder hoge druk.

4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor werknemers?

Vanwege de weekendtoeslag zetten ondernemers veel hulpkrachten in, dit zijn vaak jonge mensen die graag bij willen verdienen naast hun studie. De kwaliteit en de service gaan hierdoor achteruit, maar ook de veiligheid staat onder druk. Wanneer er 52 koopzondagen per jaar zouden komen, worden er nog meer en voornamelijk hulpkrachten/parttimers ingezet om de kosten voor de ondernemer te beperken. De parttimers zijn vaak jong en onervaren en weten niet wat te doen bij calamiteiten; de winkelcriminaliteit zal stijgen. Daarnaast staan er soms maar twee (jonge) werknemers in een winkel op koopzondag, er is weinig toezicht en ze moeten het maar met z'n tweeën zien te redden, ook dit komt de veiligheid niet ten goede.

Dhr. Monsma heeft misschien al wel honderden mensen gesproken bij wie de CAO niet nageleefd wordt als het gaat om de 100% toeslag op koopzondagen, omdat dit te duur zou zijn voor de ondernemer. Het komt zelfs voor dat (vooral jonge) werknemers hun handtekening onder een contract zetten waarin staat dat ze afzien van hun zondagtoeslag. Daarnaast is er de arbeidstijdenwet. Deze wet zegt dat je een werknemer niet kan verplichten om op zondag te werken, behalve als de aard van de arbeid dat toelaat (politie, brandweer, arts etc.). Een winkel is geen noodzakelijke bedrijfsomstandigheid. Winkels gaan open, ondernemers denken: 'Ik ga open en er komen veel mensen', echter vergeet de ondernemer dat het de werknemers zijn die daar moeten staan. Volgens de arbeidstijdenwet mogen werknemers weigeren om op zondag te werken. Grote ondernemers trekken hun blik hulpkrachten open, maar MKB-bedrijven hebben dat personeel niet altijd, een koopzondag gaat dan ten koste van o.a. hun tijd met het gezin.

Eind 2009 is er een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de zondagbeleving van de Nederlander. 70% tot 80% wil op zondag niet werken en juist leuke dingen doen, waar winkelen maar een klein onderdeel van is.

Daarnaast is er een onderzoek uitgevoerd naar wat medewerkers willen. De uitkomst van dit onderzoek is al gebruikt in verschillende kort gedingen. De ervaringen van de werknemers zijn door de rechter ook daadwerkelijk erkend; het belang van de medewerker staat voorop. Tot slot is op 1 januari 2011 de nieuwe winkeltijdenwet in werking getreden. In Artikel 6 lid 3a van deze wet staat dat de gemeente, bij uitbreiding van het aantal koopzondagen, het belang van de werknemers en de winkeliers moet meewegen.

5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

Dat er op meer tijden gewinkeld kan worden, meer keus en spreiding over de week.

6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?

Misschien te druk voor de mensen die in de binnenstad wonen.

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:

Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)

Huidige aantal koopzondagen is genoeg.

Opening in gehele gemeente

Zondag open in buitenwijken is niet nodig, daar komt dan niemand.

Opening in alle branches

Er zou geen onderscheid moeten zijn.

Rechtsgelijkheid. Veel meer koopzondagen in andere steden (niet eerlijk?) en op dit moment mogen supermarkten bijv. vaker open dan andere bedrijven.

Er zou ridicul één lijn moeten worden getrokken. Het huidige lotingsysteem is belachelijk.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca? Wat zijn positieve/negatieve effecten op de werknemers in de horeca?

Koopzondagen zullen een positief effect hebben op de horeca. Wanneer mensen winkelen, dan willen ze ook ergens wat eten of drinken en dus geld uitgeven. Dit zal geen effect hebben voor de werknemers in de horeca, zeker in de binnenstad zijn de terrassen toch al open. Er zullen zeker geen negatieve effecten uit voortrollen.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme? Wat zijn positieve/negatieve effecten op de werknemers in het toerisme?

Nee en dat mag ook niet de discussie zijn. Het openen van de winkels op zondag mag niet een toeristische trekpleister zijn, dit is volgens de wet bepaald.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

Koopzondagen hebben geen effect op de werkgelegenheid, vooral niet op de kwalitatieve werkgelegenheid. Op zondag werken vooral tijdelijke, goedkope en jonge hulpkrachten. Zij nemen het werk in van de vaste medewerker; het is een vervangingsvraag.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Koopzondagen zijn een inbreuk op het gezinsleven en de privacy van alle ondernemers. Alternatieve vrije dagen kunnen de zondag niet vervangen!

Vestiging Deventer
Snipperlingsdijk 4
7417 Bj Deventer
T +31 (0570) 666 222
F +31 (0570) 666 888
Postbus 161
7400 AD Deventer

www.goudappel.nl
goudappel@goudappel.nl

adviseurs
mobiliteit
Goudappel
Coffeng